ԺԸ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4709 — 9/22 ՕԳՈՍՏՈՍ 1901 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ — 7 ՃԷՄԱԶԻՒԼ ԷՎՎԷԼ 1319 — ԺԸ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4709

درعليه‌ده غلطه‌ده (آره‌ولك) غزته‌سى اداره‌خانه‌سنه

ՊՈԼԻՍ Ղալաթիա, Նորատունկեան Խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԹԵՐԹ
Ազգային, Գրական եւ Քաղաքական

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140	Ղ.ր
» » »	վեցամսեայ	70	»
» » »	եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40	Ֆրք.
» » »	վեցամսեայ	20	»

Դրամի փոխարէն փոստի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փոխ 100 դրուշի հաշուով։
[illegible] թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի։

Բաժանորդագրութեանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատան։

ԻՆՉ ԿԸ ԽՆԴՐՈՒԻ ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԷՆ ԱՅՆ ԿԸ ՄԱՏՈՒՑՈՒԻ

Հոգաբարձու անդամներ թող պոռան, կանչեն, խնդրեն եւ աղաչեն որոնք որ կ'ուզեն թէ վարժարանաց համար իրապէս կարող, արժանաւոր ու խղճամիտ պաշտօնեաներ միայն պէտք է գործածել եւ թոշակի աժանութեան չնայիլ, այլ ճշմարիտ արժանիքի։

Նոյնպէս բան չունին թո՛ղ կրկնեն միեւնոյն բերաններն ու գրիչները թէ կրթական պաշտօնեաներն ալ իրենց կողմէն ջանալու են չատցնել իրենց մտքին պաշարը բարձրացնել իրենց բարոյական վարկը, արժանապատուութեան հակառակ ցածութեանց չխոնարհիլ եւ չընել վերջապէս այնպիսի գձձութիւններ որոնք ամբողջ ուսուցչական դասակարգին անպատուութիւն բերեն։

Գեղեցիկ խօսքեր, օգտակէտ թելադրութիւններ են ասոնք արդարեւ, որոնք գրեթէ միշտ կը յեղյեղուին, եւ մանաւանդ դպրոցական նոր տարեշրջանին առթիւ պէտք է կրկնուին, զի թերեւս ատենէ մէկին վրայ ազդեցութիւն ընեն։ Բայց դժբաղդաբար օգուտ չունին եւ լեռնային արձագանգներու պէս ամուլ մնալու դատապարտուած են։ Ոչ ոք իր գիտցածէն կը չեղի, ոչ դպրոցական վարիչ մարմինները, ոչ ուսուցչական մարմնոյն ստուարագոյն մեծամասնութիւնը։

Ինչո՞ւ.—Վասնզի ինչ որ խնդրուի, այն կը մատուցուի։ Արդ, խնդրուածն է ո՛չ թէ մտքի որակը, այլ թոշակի քանակը. ո՛չ թէ իրական ու անսեթեւեթ արժանիք, այլ արտաքին չղարկել ցոյց. ո՛չ թէ արժանապատուութեան ըմբռնում եւ իր կոչումին գիտակից ընթացք, այլ անսկզբունք ճկունութիւն, չողոմաբար մարդկլողութիւն, ոչ թէ իր պաշտօնավարութենէն արդիւնքի ակնկալութիւն, այլ իր նիստ ու կացին մէջ դիրքը ընտրողներուն հաճելի ըլլալու վարպետութիւն, զոր կը կոչեն չքեղ բառով մը կենցաղագիտութիւն։

Քանի որ մեր կրթական գործին մէջ տիրող դրութիւնը այս է, այսինքն առնուազն 100էն 99 այսպէս է, կասկած մի՛ ունենանք թէ բոլոր յորդորները, խրատականները, քարոզները, յօդուածները, խմբագրականները օգուտ մը չպիտի ընեն։ Եւ երթալով կրթական գործերը աւելի պիտի վատթարանան, վարժարանաց բարոյական եւ ուսումնական մակարդակը աւելի պիտի իջնէ, Հայ ուսանողութիւնը պիտի տուժէ եւ ազգային կրթութիւնը պիտի վերնայ հետզհետէ, քանի որ կէս միջոցներ, անբաւական գործողութիւններ ամբողջ արդիւնք մը չպիտի կրնան արտադրել։

Եւ սակայն ծախքերը կ'ըլլան ու կ'ըլլան, այլ քանի որ նպատակին ճիշդ համապատասխան կերպով չեն ըլլար, անխուսափելի կերպով խոտոր պիտի համեմատին արդիւնքին։ Քաղաքական տնտեսագիտութեան սկզբունքն է միայն որ կատարելապէս ճիշդ եւ ուղիղ համեմատութեան մէջ է, այն է, ինչ որ տաս, անոր համեմատ կը ստանաս, կամ ինչ որ խնդրես, այն կը գտնես, ուսուցիչներու ամենամեծ մասը ատիկա գիտնալով՝ աւելորդ կը համարի տարբեր վիճակով ներկայանալ, դպրոցավար մարմիններն ալ իրենց սահմանած այս դրութեան գիտակից՝ ուսուցիչներու ստուար մեծամասնութիւնը այդպէս կը համարին եւ կը զարմանան եթէ տարբեր դէմքի մը, այսինքն իր կոչումը արժանապէս ըմբռնող եւ իրօք արժանիք ունեցող անձի մը պատահին դիպուածով. ուստի, փոխանակ գոհ մնալու այդպիսի բացառիկ երեւոյթէ մը եւ համարելու զայն մխիթարական բացառութիւն, զոր պէտք էր գնահատել միշտ բացառիկ ընդունելութեամբ մը, ընդհակառակը սովորական դրութեան դէմ ըմբոստ մը, տիրող կարգ ու սարքին անընդունակ կամ արհամարհող կը նկատեն զայն եւ մէկ կողմ կը նետեն իբր անյարմար գործին օգուտին։

Այս եղանակով մանկութեան ո՛ւր երթալն ոչ ոք կը հարցնէ, զի արդէն ոչ ոքի փոյթն է մանկութեան ապագան մտածել. միայն ներկան է որ նկատի կ'առնուի, աչքեր շլացնելու եւ ձեւերը փրկելու համար լոկ։

Եթէ այս ոգւով չշարժէին դպրոցավար մարմինները, բոլոր հետզհետէ հրաժարելու եւ հրաժարեցուցելու կրթական պաշտօնեաներու տեղ միշտ աւելի աժան, այսինքն աւելի անկարող յաջորդներ կարգելու որոշ դրութիւն մը չէին հաստատեր, որով ամէն տարի այդպիսիներն են որ կը լեցնեն մեր ազգ. վարժարանները, իսկ միւսները հետզհետէ տեղի կուտան։ Բացառութիւնը այնչափ քիչ է որ չեղեալ կը նկատուի իրաւամբ։ Օրինակի համար, այս տարի քանի՞ վարժարան կայ որ կրնայ ցուցնել թէ նոր շրջանին առթիւ ըրած պաշտօնափոխութեանց մէջ աւելի բարձր թոշակներ սահմանած ըլլայ քան նախորդ շրջանին։ Եւ կամ քանի՞ն կրնան ցուցնել թէ կատարած նոր ընտրութիւնները լաւագոյն է հիներէն, եւ չեն խոստովանիր նոյն իսկ իրենք ալ թէ ի՛նչ ընեն, աւելի աղէկը չեն կրնար ընել, քանի որ պիւտճէն չի ներեր։ Բայց վարժարանի մը բարւոք ընթացքը եւ արդիւնաւոր յառաջդիմութիւնը պիւտճէին չի նայիր։ Թող որ մինչեւ հիմա ոչ մէկ պաշտօնական մարմին չքննեց եւ չստուգեց թէ արդարեւ այսինչ կամ այնինչ թաղի պիւտճէն չի՞ ներեր իրօք իր վարժարանին դիրքը աւելի բարձրացնելու, թէ իրօք աւելի ծախք չե՞ն կրնար ընել, թէ մի՞ գուցէ հակառակն է որ պիտի հաստատուի։

Այլ սակայն կրթական գործին նկատմամբ այնքան խորին հոգածութիւն եւ լուրջ ուշադրութիւն որո՞ւ փոյթն է ի գործ դնել կամ նոյն իսկ մտքէ անցընել։ Կրթական գործին մէջ ամէն բան թողուած է իր ընթացքին, որ հարկաւ այսպէս պիտի երթայ։ Եւ ինչպէս որ ճիշդ է թէ ինչ որ խնդրուի, այն կը մատուցուի, նոյնպէս ճիշդ է թէ ներկայ դրութիւնն ալ ասկէ տարբեր արդիւնք չպիտի տայ։

Գոհացուցի՞չ է, դուք ըսէք։

ՅՈՒՍԱԿ

ԿԱՐՃ ԽՕՍՔԵՐ

ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Մենք գաւառային թղթակիցներու կը ջանայինք խօսք հասկցնել, հիմայ նոյն իսկ թերթերուն հետ է որ պէտք է մաքառինք։

Երզնկայի առաջնորդը Կարին այցելելով, պատարագ կը մատուցանէ տեղւոյն եկեղեցւոյն մէջ եւ այդ առթիւ ալ քարոզ մը կը խօսի։

Թղթակիցին մէկը, այս լուրը տալով կը գրէ թէ առաջնորդ վարդապետին քարոզը երկու ժամ տեւեց։

Եւ ահա ուրիշ թերթ մը, ինքն ալ իր թղթակիցին կրթնած, կը պնդէ,—եւ չատ ալ լրջօրէն կը պնդէ,— թէ վարդապետին քարոզը երկու ժամ չտեւեց, այլ երեք քառորդ ժամ։

Ենթադրենք որ այս երկու տեղեկութիւններէն մէկը ճիշդ ըլլայ. ի՞նչ օգուտ պիտի ծնի վարդապետին երկու կամ երեք քառորդ ժամ քարոզ տուած ըլլալը գիտցուելէն։

Ի՞նչ պիտի չըսէր համայնքը՝ որուն մէջ տրուած է քարոզը։

Ի՞նչ պիտի չըսէինք մենք, այդ մանրամասնութիւնը գիտնալով։

Ի՞նչ պիտի չըսէր եկեղեցին։

Ու վերջապէս ի՞նչ պիտի չըսէր նոյն ինքն քարոզ տուող եկեղեցականը։

Ոչի՛նչ, անանկ չէ՞։

Անձնապէս քանի քանի անգամներ գրած եմ թղթակցելու այս անհեթեթ եղանակին վրայ, ու ձայնիս հասածին չափ բողոքած եմ անընդհատ։ Ու գոնէ այն թերթը որուն խմբագրութեան կը մասնակցիմ, իր գաւառային թղթակիցներուն մէջ չունի հատ մը՝ որ այդ այլանդակութիւններով պղծէ զմեզ։

Նոյնը կը յուսայի որ ընէին միւս թերթերն ալ։

Եւ արդէն չէ՞ մի որ ամէն թերթի համար պարտք մըն է իր թղթակիցներուն ներշնչել այն եղանակը՝ որով միայն պիտի կարենային օգտակարութիւն մը ունենալ։

Բայց կը տեսնէք որ այդ տեսակ յոռի անխնամութիւններ իբր խմբագրական սկզբունք գործածող թերթեր չէ՛ որ կը պակսին տակաւին։

Ա՛խ, ինքնակոչ ռահվիրաներ, ամէնէն առաջ դո՛ւք էք որ առաջնորդի պէտք ունիք։

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ՎԻԷՆՆԱՅԻ ԿԵԱՆՔԷՆ

ՎԻԷՆՆԱ, 10 Օգոստ. 1901

Աւստրիոյ մայրաքաղաքը եւրոպական քաղաքակրթութեան ամբողջ հրապոյրները իր մէջ կ'ամփոփէ։ Վիէննան լաւ ուսումնասիրող մը լուսաւորութեան միւս կեդրոններուն մէջ նուրբ փոփոխութիւններ ու այլազան ճաշակներ միայն կը նշմարէ, որոնք տարբեր՝ մեծ ազգերու նկարագրին, խառնուածքին ու առանձնայատկութեանց տեսակը կը բնորոշեն միայն։

Նախ եւ առաջ զիս շահագրգռողը բընակութիւն իմ ազգակիցներուս տեղւոյն պզտիկ գաղութը պիտի ըլլար անշուշտ, եւ որովհետեւ ընդարձակ մայրաքաղաքին մէջ ցրուած են իրենց առանձնական գործերուն բերմամբ, կը ջանամ անոնց հաւաքման վայրերը գտնել, որոնք այստեղի առաջնակարգ սրճարաններէն են ընդհանրապէս, ինչպէս Գաֆէ Զիւլեր, Գաֆէ Էտիսոն, Գաֆէ Մէնդլ, ուր հայերէն թերթեր ալ կը գտնուին գրեթէ ամէն ազգի լրագիրներու խառնը դէզին մէջ։ Հոս կը տեսակցին անոնք իրարու հետ սովորաբար, քանզի մասնաւոր Գլիւպ մը չունին, որ արդէն ինքնին շռայլութիւն մը պիտի ըլլար, եւ ո՛չ ալ փոքր եկեղեցի մը, պզտիկ մատուռ մը՝ որ ազգային կրօնասէր յատկութիւնը չխոտէր, ինչպէս ամենուրեք։

Երկու տարի առաջ տեղս հաստատուած մէկ քանի վաճառականներ նախաձեռնարկ եղած են մատուռ մը ունենալու գաղափարը իրականացնելու, բայց խոչընդոտներ երեւան ելած ըլլալուն՝ ընկրկած են։ Անցեալ տարի Տէր Օհան Քհնյ. Մանդակունին յաջողեր է մէկ քանի պատարագ մատուցանելու, որ ինքնին խանդավառ փորձ մըն էր եւ որ լաւ տպաւորութիւն թողուցած է Ս. Խորհրդին ներկայ գտնուողներուն վրայ։ Այդ առաջին յաջողութենէն թելադրուած՝ այժմ Տէր Հայրը, որ այս տարի ալ վերադարձած է, ամէն ջանք չխնայեց իր սիրած ծրագիրը գործադրելու։ Ռուսահայ մեծատուն մը ինքնաբերաբար իր լուման նետեց այդ առաջին հանգանակութեան մէջ եւ դարձեալ ռուսահայ մեծատուն մը խոստացաւ տարեկան նուէր մը յատկացնել այդ հոգեշահ նպատակին. գործը յուսալից վիճակի մէջ էր, սակայն անհամաձայնութիւնը տիրեց հոս հաստատուած վաճառականներուն մէջ. անոնցմէ ոմանք նպաստաւոր ու ոմանք աննպաստ գաղափարներ յայտնեցին գործին անտեղութեան մասին մէջ բերելով մասնաւորապէս տրամադրելի խոշոր գումարի մը չգոյութիւնը, որուն տոկոսը յատկացուի անմիջական ու անփոփոխ ծախքերու. այդպէսով մշտնջենական ու ապահով հասոյթի մը պէտքը կը ջատագովեն, առանց մտածելու թէ մեր ազգային գրեթէ ամէն հաստատութիւնները ժողովրդին կամաւոր ու բացառիկ նուիրատուութիւններով է որ կ'ապրին ընդհանրապէս։

Իմ այցած միջավայրերուս մէջ վարժարանի, եկեղեցիի, ընթերցարանի, Աղքատախնամի, որբերու եւ մասնաւոր չքաւոր անհատի համար ամէն ժամանակ եւ ամէն պատեհ առթիւ ուղղակի ու անուղղակի հանգանակութիւններ կատարուած են, որոնց արդիւնքն ալ նուիրատուներուն հոգեկան հրճուանք մը պատճառած է, տեսնելով որ դրամը իր նպատակին յատկացուած է եւ հաստատութիւնները իրենց թերութիւններով հանդերձ գոյութիւննին կ'երկարեն՝ սփոփանք հայթայթելով ու լոյս ջամբելով։ Եւ սակայն այս բաները հոս գոյութիւն չունին, այստեղ ամէն անհատ իր անձնական պիտոյքին ու հաճոյքին համար միայն կը ծախսէ. հազուադէպ կերպով թերեւս տարին մէկ երկու դժբաղդ գտնուին, որոնք անոնց պզտիկ օգնութեանը կարօտ ըլլան, օգնութիւն մը՝ զոր անշուշտ բարեկամներով պիտի տային զրկեալի մը օգնած գտնուելու հոգեկան հրճուանքը զգալու համար։

Տեղւոյս գաղութը չատ փոքր թիւ մը կը կազմէ, բայց իւրաքանչիւրը իրեն համար որոշ դիրք մը բռնած է. խօսեցէ՛ք ամէն մէկուն հետ առանձին, ամէնքն ալ ազնիւ ու պատուաւոր անհատներ են, սակայն համերաշխութիւնը պարզապէս կը պակսի իրենց միջեւ՝ ամէն պարագայի տակ. մէկը վշտացած մըն է, երկրորդ մը թեմական գործերու չի խառնուիր, երրորդ մը կատարելապէս օտարացած եւ այսպէս չարունակաբար։ Իսկ օգտակար ըլլալու տրամադիրներն ալ իրենց զուտ անձնական միջոցներով գործելու անկարողութիւննին կ'առարկեն. այսպիսով մատուռ մը ունենալու գաղափարը պիտի մնայ եղածին պէս, զի հոգաբարձութիւն մը կազմելու բացարձակ անկարելիութիւն կը տեսնեմ ես, պաշտօնական մարմին մը որ ձեռք առնէ գործը վարելը եւ որուն պատասխանատու նուիրատուներ կարենան յղել իրենց տրամադրած գումարները։

Նշանակելի անձնաւորութիւն մը կայ հոս, անխոնջ ծերունի մը, Տէր Անտոնիկ Իօանէսեանց, Ռումանիացի հայ մը որ երկու տարիէ ի վեր հաստատուած է Վիէննա. Քսանեւհինգ տարի է որ մեր լեզուի արմատներովը եւ ուրիշ լեզուներու հետ ունեցած համեմատութիւններովը կը զբաղի։ Այս այն անձն է, որ 21—22 տարի առաջ Հայերէնը Լատին տառերով գրելու գաղափարը կը ջատագովէր։ Տէր Ա. Իօանէսեանց իր գործին հրատարակութիւնը 4—5 ամիսէն կը սկսի. խիստ ստուար հատոր մը պիտի ըլլայ ամբողջութիւնը, որ սահմանուած է կատարեալ յեղաշրջում մը առաջ բերել մեր ազգային գրական շրջանին մէջ։ Ինքզինքը կը գուշակէ արդէն մոլեգին պայքարը, որ պիտի մղուի իր մտածելու կերպին դէմ եւ աչքերը հրալից փայլ մը կը ստանան, որ անողոք կերպով ոգորելու պատրաստակամութիւնը կը յայտնէ անդրդուելի ու վստահ իր ապացոյցներուն ու պատճառաբանութեանց ճշդութեանը վրայ։ Իրեն հետ ունեցած տեսակցութիւն խիստ չահեկան տպաւորութիւն կը թողու եւ անհամբերութիւն կ'ունենայ մարդ աշխատութեանց այդ արդիւնքը վայրկեան մը առաջ կարենալ թղթատել։

Սարսուռ մը կը պատէ զիս, երբ լրջօրէն, լրջօրէն կ'ըսեմ, երեսս ի վեր կը գոչէ, ակնոցը սեւեռելով վրաս.

—Այդ գրածդ Հայերէն չէ»։

ՄԱՍԵՀ

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆԻ ՇՈՒՐՋԸ

Բ.

5. Բիւզանդիոն կ'ըսէ. «Այս տարի Սանասարեանն ունի եօթն ընթացաւարտ, որք են...։ Այս վերջինը հրաժեշտի փրանսերէն ճառ մ'արտասանեց»։ Ժողովրդական ա՛յն առածին համաձայն՝ թէ «սուտ չէ, բայց սխա՛լ է», արդարեւ այս տարի Սանասարեան վարժարանը պիտի ունենար եօթն ընթացաւարտս Զ. դասարանէն՝ ինչպէս եղած էր մինչեւ հիմա, սակայն կ'երեւի թէ անոնցմէ չորսը, վարժարանական տարեշրջանին մէջ ինչ ինչ անյաջողութիւններ ցոյց տուած ըլլալով, այս տարի Ուսուցչական Ժողովոյ որոշմամբ, ընթացաւարտի վկայական տրուած է առայժմ անոնցմէ երեքին միայն, որք են.

Հրաչեայ Լուսպարոնեան (Կարնեցնակ Կիւմիւշխանեցի եւ ոչ թէ բուն Կարնեցի), որ, ինչպէս կ'իմանանք լաւատեղեակ աղբիւրներէ, յառաջիկայ Սեպտ. 1ին գաւառական Պատ. Ուսումն. Խորհրդին կողմէ հայերէնի եւ տաճկերէնի ուսուցչութեան պաշտօնին պիտի կոչուի տեղւոյս Արծնեան ազգային վարժարանին մէջ։

Վահան Բէգլարեան (Ակնայ-Ապուչէխցի, ոչ թէ բնիկ Ակնեցի), որ թէպէտ կը պատրաստուէր քննութեանց աւարտումէն յետոյ մեկնիլ դէպ Ակն՝ քաղաքին կամ գիւղերէն մէկուն մէջ ուսուցչութիւն ընելու համար, բայց ի վերջոյ վարժարանին վարչութիւնը յետաձգել տուած է անոր մեկնումը, որպէս զի, իր բնագաւառին մէջ ուսուցչական պաշտօն վարելէ առաջ, ժամանակ մը Սանասարեան վարժարանին մէջ իբր օգնական-ուսուցիչ պաշտօնավարէ՝ գործնականօրէն մանկավարժութեան ընտելանալու համար, այնպէս որ կարենայ յետոյ աւելի արդիւնաւոր կերպով վարել ուսուցչական պաշտօնը։

Սուրէն Ուզունեան (Ծնո՛ղքը Կարնեցնակ Պոլսեցի, իսկ ինքը Կարնեցի), որ կը պատրաստուի ի մօտոյ Պէյրութի քոլէճը երթալ, հոն բժշկական գիտութեան դասընթացքի հետեւելու համար։

Խաչիկ Բաստրմաճեան (Կարնեցի) կը պատրաստուի ինչ ինչ առարկաներու վերաքննութիւն տալ վեցամսեայ պայմանաժամէ մը յետոյ, եւ ընթացաւարտի վկայագիրը պիտի ստանայ՝ բաւական է որ կարենայ յաջողապէս անցնիլ իր վերաքննութիւնները։

Արամ Աթոռակալեան (Կարնեցի) յառաջիկայ տարեշրջանին սկիզբը իբր աշակերտ պիտի ընդունուի Նահանգիս կեդրոնը գտնուած պետական քաղաքային միջնակարգ (Իտատի) վարժարանը, հոնտեղի ուսմանց դասընթացքին հետեւելու, եւ միանգամայն մէկ տարի յետոյ ինչ ինչ առարկաներու վերաքննութիւն տալով Սանասարեան վարժարանէն ընթացաւարտի վկայագիր ստանալու համար։

Իսկ Արամ Յակոբեան (Պոլսեցնակ Պրուսացի, ոչ թէ բնիկ Պոլսեցի) եւ Մելքոն Յակոբեան (Եօզղատցի), ինչ ինչ առարկաներու մէջ կատարելագործուելու համար, Ուսուցչական Ժողովոյ որոշմամբ, մէկ տարի եւս պիտի մնան Զ. դասարանին մէջ, եւ չատ յուսալի է որ իրենց ջանքերը կրկնապատկելով՝ կարենան ընթացաւարտի վկայագիր ստանալ յառաջիկայ 1901 1902 տարեշրջանին վերջը։ Այս առթիւ, կը գովենք Ուսուցչական Ժողովին այն օգտակար տնօրինութիւնը, որուն համաձայն՝ այսուհետեւ Զ. դասարանին աշակերտներն ալ, միւս վեց դասարաններուն աշակերտաց պէս, պարտաւոր պիտի ըլլան կրկնել իրենց դասերը՝ եթէ երբեք ուսումնական տարուան մէջ պէտք եղած ջանքն ու արդիւնքը ցոյց չտան։

6. Բիւզանդիոն կ'ըսէ, «Աշակերտներէն երկուքը միայն յաջող էին (մե՛նք կը ստորագծենք) առ հասարակ ամէն ուսմանց մէջ, մին՝ ընթացաւարտ Գ. Լուսպարոնեան, իսկ միւսն՝ Ե. դասարանէն Գ. Մանուէլ Տէջէեան Եօզղատցի»։ Ահա՛ քեզի խոշոր սխալ մըն ալ։ Հապա միւս ընթացաւարտնե՞րը, հապա միւս դասարաններուն մէջ գտնուող կամ լաւ եւս՝ իրենց դասարանները փոխող բազմաթիւ աշակերտնե՞րը, որոնք գոհացուցիչ պատասխաններ կուտային քննութեանց պահուն իրենց ուղղուած հարցումներուն, ասոնք միթէ նուա՞զ յաջող էին առ հասարակ ամեն ուսմանց մէջ, ձեր բառերով։ Զարմանալի՛ բան, Սանասարեան վարժարանին 16 ուսուցիչներուն մէջ կայ եղեր միայն մէկ ուսուցիչ՝ «արդիւնաւոր մեթոտով դասախօսող», իսկ 200 աշակերտներուն մէջ կայ եղեր միայն երկու աշակերտ առ հասարակ ամէն ուսմանց մէջ յաջողող։ Խնդրեմ, չվիրաւորուիք, երբ հարցնեմ թէ տպուա՞ծ տեղ կը դնէք ընթերցողները։ Նոյն իսկ լոկ ձեր այդ առ հասարակ ամեն ուսմանց մէջ յաջողը, միթէ օտար լեզուներու եւ գիտութեանց մէջ տկար եղեր դէմ ջախջախիչ ու հակառակ փաստ մը չէ՞, զոր սակայն անգիտակցօրէն մէջ կը բերէք, որով եւ դուք ինքնին կը հերքէք ձեր այդ ծիծաղաշարժ գրութիւնը։

7. Բիւզանդիոն կը վերջացնէ՝ կրկնելով իր սովորական ու խլացուցիչ յանկերգը. «Նամակագիրը կ'եզրակացնէ թէ Սանասարեան վարժարանը, եղած ծախքին համեմատ արդիւնք տալէ չատ հեռու կը գտնուի։ Կոչում կ'ընէ Վսեմ. Կառավարիչին։ Բայց ասով իր միտումը թէեւ կը ցոյց ընէ, զի ամենեւին չէ լսուած որ կառավարիչը Սանասարեանի տեսուչներուն եւ Գերմանիայէ կամ ուրիշ տեղէ բերուած միւս ուսուցիչներուն դէմ եղած դիտողութիւններուն ականջ կախած ըլլայ երբեք, եւ լուրջ քննութեան մը ձեռնարկած։ Կոյր վստահութեամբ մը կը դառնայ բոլոր այս ահագին գործը, եւ 60,000 լիրայի դրամագլուխ մը կը գործածուի՝ թագային առաջին կարգի վարժարան մը աւելի ունեցած ըլլալու համար գաւառի մը մէջ, եւ միայն 5 6 հոգիի բարեկեցիկ ապրուստ եւ հանգիստ կեանքը ցմիշտ ապահոված ըլլալու գերագանց արդիւնքին համար»։ Պահ մը ձեր այդ ամբաստանութեան պարագաները մէկդի դնենք, ո՛վ խելք իմաստուն, ու հարցնե՛նք թէ քանի որ դուք զմեզ իբր համայնքներ կը դասէք եւ այնպէս ալ կ'ուզէք հաւատացնել ամէնուն, առիթ ունեցա՞ծ էք երբեք կարդալու Մամուլի Օրէնքին ԻԶ. յօդուածը, ուր կ'ըսուի. «Պիր կազէթաճը, թեամմիւտեն վէ պիր սուի նիյէթէ մէպնի, գա'սըտեն հավասիսի ֆեազիպէ վէ եա խօտ էվրագ ու սէնէտաթը միւստահնէ'ս դաղ' իտէր, վէ եա ըլլը մագալէ հավասիս ու էվրագը՝ տիկէր պիր կազէթատան նագլէն՝ տէրճ էյլէր իսէ, պիր այտան պիր սէնէյէ գատար հապս, վէ եա խօտ օն ալթընտան էլլի ալթընա գատար ճէզայի նագտի ալընըր։»

Խօսքը ձեր ու մեր միջեւ մնայ, վայրկեան մը ենթադրեցէք թէ Վսեմ. կառավարիչը կամ վարժարանին վարիչ մարմիններէն մէկը, օրէնքի այս յօդուածին տրամադրութեան վրայ հիմնուելով՝ արդարութեան դիմէ ու ձեզի դէմ diffamationի (իհլալի նամուս) դատ բանայ մինչեւ ցարդ Սանասարեան դասատուներին ու

—)(84)(—

ԹՕՐԺ ՕՆԷ

ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՅՔԱՐԸ

ՍԱՌԱ ԿՈՄՍՈՒՀԻՆ

ԺԴ.

Փոքր տղու մը պէս, Բիէա այդ առաւօտ աչքերը կիսափակ, տան աղմուկներուն ականջ դնելով՝ անկողնէն չելլելու խնդոյն, ըմբոշխնելու համար քանի ծուլութիւնը։ Երեք օր ամբողջ այդպէս ապրեցաւ, միտքէն վանելով իր վերադարձէն յետոյ ծագելիք միջադէպերու մասին ունեցած մտատանջութիւնը։ Սէնվրաք առիթը չէր փախցներ այդ հանգստաւէտ օրերը վայելելու։ Այդ հանդարտ ժամերուն, Սառայի պատկերը երբեք չէր ցցուեր իր ու իր մօրը միջեւ։

Պուա-լը-Ռուա հասնելուն չորրորդ օրը, Սէնվրաք նախաճաշէն յետոյ, պարտէզին մէջ պտոյտ մը կատարեց ծխելով. յետոյ անտառին վրայ նայող փոքր դռնէ մը դուրս ելաւ։ Որսորդութեան յատուկ անգլիական կապէ մութ գոյն բաճկոնակ մը հագած էր ու յարդէ հին գլխարկ մը դրած էր։ Ըրած պտոյտէն տխուր զգալով քիչ յետոյ Պուա-լը-Ռուայէն հեռացած գտաւ ինքզինքը։ Ժամը մէկն էր գրեթէ։ Միջոցէն տանող կանաչազարդ ճամբու մը կը հետեւէր, երբ իրմէ երկու հարիւր քայլ անդին մեծ ծառերուն տակ բացատ մը նշմարեց։ Ծառաներ պնակներ կը տանէին, կը բերէին, եւ քիչ մը աւելի հեռուն կը լսուէին աղմկալից խօսակցութեան մը ձայներ եւ քրքիջներ։

Սէնվրաք որ երազուն ու մտախոհ՝ առաջեւը նայելով կը քալէր, աւելի հետաքրքրութեամբ դիտեց այն կողմը ուրկէ ձայն կուգար. անտառին եզերքը կանգ առաւ եւ ճանչցաւ կոմսին կառքը, որ հոն կեցած էր։ Ընդոստ շարժում մը ըրաւ դէպի ետ։ Եթէ Բիէա քանի մը քայլ եւս յառաջանար, ծառերու մը կողմէ տեսնուելով՝ իր ներկայութիւնը երեւան պիտի ելլէր։ Ուստի անտառը մտաւ ու հոն կանգ առաւ։ Բուռն յուղում մը իսկոյն կտրած էր իր սրունքները, եւ հոն կը մնար անշարժ, սիրտը տրոփուն, աչքերը մացառի մը մէջ կորսուած կարծես։ Անտարակոյս, իրմէ հարիւր քայլ անդին կը գտնուէր Պլանշ։ Ծառերուն ետեւ պահուըտելով՝ եթէ քիչ մը յառաջանար, պիտի կրնար թերեւս լսել անոր ձայնը ու որոշել անոր դիմագիծերը։

Զգուշութեամբ քալեց, թաւուտներուն ետեւն պահուըտելով, թերեւս աւելի զգուշութեամբ որքան չպիտի ընէր՝ երբ զինուորական հետազօտութիւն մը կատարէր։ Եթէ իր այդ գաղտագողի դիրքին մէջ բռնուէր, մեծապէս ամօթապարտ պիտի ըլլար, եւ սակայն չէր կրնար չյառաջանալ, անյաղթելի զօրութենէ մը մղուած ըլլալով։ Խիտ մացառի մը ետեւ ծածկուած՝ հիմա ամէն բան կը տեսնէր։ Բացատի մը մէջտեղ, [illegible], փայլուն ու նուրբ աւազի մը վրայ, կոմսը եւ իր հրաւիրեալները կը ճաշէին։ Անպատրաստից շինուած սեղանի մը վրայ արծաթէ ամաններ կը տեսնուէին, չամպանիի շիշեր պարունակող սնդուկներ բացուած կը կենային խոտին վրայ եւ մետաղէ լայն տափերու մէջ դրուած էին նախաճաշի պնակները։ Ծալլուող հանգստաւէտ աթոռներ սեղանին առջեւ չարուած էին։ Ճափոնական երկու խոշոր հովանոցներ, չողչողուն գոյներով ու այլանդակ պատկերներով, հրաւիրեալները կը պաշտպանէին արեգակին ճառագայթներէն՝ որոնք ստուերներուն մէջէն կը մտնէին։ Այդ կանաչագեղ շրջանակը, այդ ինքնատիպ ու չքեղ սեղանը, այրերուն եւ կիներուն բաց գոյն շրջազգեստները, այդ զուարթ ճաշը բաց օդին տակ, հրապուրիչ պատկեր մը կը ձեւացնէին այդ ամէնը։

Բիէա այնպէս թուեցաւ թէ տարի մը չէր սահած Ալժէրի երթալէն ի վեր եւ թէ երազած էր պարզապէս։ Այն անձերը զոր դղեակին մէջ ձգած էր՝ Ալժէրէ մեկնած պահուն, վերստին հոն կը գտնէր զանոնք։ Բամբէքան իր երգած ժողովրդական մէկ երգը կ'ընդմիջէր՝ վիզէն համբուրելու համար իր կինը, որ քովը նստած էր։ Մէջլօ չանթահար նայուածքներ կ'ուղղէր Նօտարին, որ Մուէնի հետ կը խօսակցէր։ Կոմսը կը հրճուէր որուն ճաշին եւ իր հրաւիրեալներուն զուարթութեանը վրայ։ Սառա մտախոհութեամբ մտիկ կ'ընէր տիկին Սմորաէնի խօսքերուն, որ վարպետ դերձակուհիի մը յանձնարարած մէկ հագուստին նկարագրութիւնը կ'ընէր։

—Սիրելիս, հրաշալիք մըն է, կը յարէր տիկին Սմորաէն. չփակին կոճակներուն կօրնիշները կատուի աչքերէ եւ փոքր չողչողներէ կը բաղկանայ. հրաշակերտ մը, մէկ խօսքով... Ամուսինս Ցէյլանէն ղրկեց այդ կատուի աչքերը։ Պ. Սմորաէն ի մօտոյ Բարիզ պիտի վերադառնայ։ Ձեզ ներկայացնելու հաճոյքը պիտի ունենամ։ Թերեւս մտքերնուդ կ'անցընէք թէ այն ամուսինը, որուն վրայ միշտ կը խօսիմ ձեզի, գոյութի՞ւն ունի միթէ։

(Շարունակելի)

պաշտօնեաներուն ի հեճուկս ձեր ըրած անիրաւ յարձակումներուն համար, հետաքրքրական պիտի ըլլար իմանալ թէ ինչ երեսով պիտի ներկայանայիք դատարան և ինչպիսի հիմնական փաստերով պիտի կարենայիք հաստատել ձեր անարդար հրատարակութիւնները։ Եթէ, ինչպէս շատ հաւանական է, երբ զօրաւոր պատցոյց՝ ուզէիք մէջ բերել լոկ քաղաքէս մինչեւ հիմա ձեր աղսպրանքին վրայ գրուած բոլոր այդպիսի սառայօղ նամակները և կամ հող ձեր առած ինչ ինչ խախուտ տեղեկութիւնները, ահա ճիշդ առանց իբր չունի պիտի ծառայէին գձեղ լրհօղը իմեցնելու։

ԻՐԱՒԱԽՈՀ

Քաղաքական Լուրեր

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԲԱՆԱԿԸ

Գերմանական գաղթային բանակ մը.—Չին ղրկուած գերման զինուորները.—Բարձրագոյն իշխանութեան մտադրութիւնները։

Շատ անգամ ընդհանուր զարմացում պատճառած էր թէ Գերմանիա ինչո՞ւ համար այնքան մեծ համեմատութիւններով կը գործէ Չինաս մէջ։ Կազմակերպուած ու ծայրագոյն Արեւելք ղրկուած զինուորական զօրութիւնը բնաւ չէր համապատասխաներ պէտքին. Նաեւ այդ առթիւ եղած մեծամեծ ծախքերուն համար ալ պատճառ մը չէր տեսնուեր։ Հիմա գաղտնիքը լուծուած է։ Եղածը վարչական փորձ մըն է որ չափազանց կը շահագրգռէ անդրծովեան գաղթավայրեր ունեցող տէրութիւնները։ Խնդիրը այն է թէ Չինաս գերմանական արշաւախումբը կեդրոնը պիտի ըլլայ գերմանական գաղթային բանակի մը՝ որուն կազմութեանը միշտ հակառակ է Խորհրդարանը։ Մինիսիի թերթ մը այդ գաղտնիքը երեւան հանեց սա գծերով.

«Մեր ստացած տեղեկութեանց նայելով, կառավարական շրջանակներուն մէջ հաստատ մտադրութիւն կայ Մայրագոյն Արեւելքի գրաւման կիսաբաժինը շուկէտ ընել գերմանական գաղթային բանակի մը կազմակերպութեանը։ Որովհետեւ շատ հաւանական է թէ Չինաս անկայուն վիճակը անհունապէս տեւէ, գրաւման կիսաբաժինին ծախքերուն յատուկ գումարը միայն վարկ մը պիտի ըլլայ ելմտացոյցին մէջ, ինչ որ շատ դիւրաւ պիտի պաշտպանուի Խորհրդարանին մէջ. Նաեւ այդ կերպով թէ՝ Խորհրդարանը և թէ հանրային կարծիքը քիչ քիչ պիտի վարժուին ահագին գումարներ քուէարկել՝ Գերմանիայէն դուրս միայն կերպով գտնուող զինուորներու համար։ Այդ զինուորներուն կրելիք անունը անշուշտ կարեւորութիւն չունի և գործնականին համար տարբերութիւն մը չունի։ Գլխաւոր իրողութիւնը այն է թէ բարձրագոյն շրջանակներու մէջ նոյն իսկ նկատողութեան չէ առնուած այդ զօրաբաժինը կազմող զինուորները ցրուելու խնդիրը։ Կ՚ուզուի ձեռքի տակ ունենալ զօրախումբ մը որ կատարելապէս լաւ կազմակերպուած, զօրաւոր և միշտ կազմ ու պատրաստ ըլլայ անդրծովեան վայրերու ծառայութեանը համար. Նաեւ ուղղակի կայսեր տրամադրութեանը տակ գտնուի, առանց պէտք ունենալու խորհրդարանական իրաւանց վէճերու։ Գաղթային բանակին տեղ «գրաւման կիսաբաժին» անունը տալով նպատակին յաջողութիւնը ապահովուած կ՚ըլլայ։ Վերջապէս բանակին թիւը աճեցնել ձեռքով մը պիտի աւելնայ, նախ ժամանակաւոր երեւոյթին տակ, և յետոյ հետզհետէ միայն ձեւ մը պիտի առնայ։»

ՉԻՆՈՒ ԴԷՊՔԵՐԸ

Չինու արդի կացութիւնը.—Ուղեւորի մը անձնական տեղեկութիւնները.—Պօքսըներ.—Քրիստոնեաներուն վիճակը։

Գ. Ժորժ Հարթման, որ յատուկ պաշտօնով ուղեւորութիւններ կատարած էր Չինու ամէնէն կարեւոր երեք նահանգներուն մէջ, վերջերս Մարսիլիա հասաւ։ Գ. Հարթման սա կարեւոր յայտարարութիւնները ըրաւ.

«Հիմա Չինու մէջ կացութիւնը ամէն ժամանակէ աւելի գէշ է։ Կը վախնամ թէ խիստ ծանր շփոթութիւններ պիտի պատահին։ Պօքսըները քաշուած են Հուն, Շէքլիի ու Հան-Բէյնի նահանգները, ուր յայտնի կերպով մեծ շարժում մը կը պատրաստեն, ինչ որ ծածուկ կերպով Չինու կառավարութեան կողմէ պաշտպանուելու երեւոյթ մը ունի։ Մոնկոլիոյ մէջ միսիոնարները միշտ սպանուելու վտանգին տակ կը գտնուին։ Իտալացի միսիոնարներէն հայր Պարէմէն պարտաւորուեցաւ խնդրել դեսպանատունէն որ ազդու կերպով պաշտպանուի։ Հան նահանգին մէջ մեծաքանակ ռազմամթերք և զէնքեր ամբարուած են և չինական գաղտնի ընկերութիւնները անդադար նոր համախոհներ կը հաւաքեն. Վանկօ գետին ճամբով փամփուշտներ ղրկուեցան մինչեւ Վու-Սունկ և անկէ ալ ցամաքի ճամբով։ Իրքուպէն ալ ուրիշ զէնքեր ղրկուեցան։ Ժողովրդեան մէջ մեծ գրգռութիւն կը տիրէ։ Պօքսըները որոնք միշտ կը վարեն այդ շարժումը, յարմար վայրկեանին կը սպասեն անկարգութեանց սկսելու նշանը տալու համար. բազմաթիւ պատգամաւորներ գիւղերը կը պտտին և շրջաբերել կու տան թուղթեր՝ որոնց վրայ չինական գաղտնի ընկերութեանց անունները գրուած են։ 31րդ լուսնին 5րդ օրը որոշուած է օտարականները բնաջինջ ընելու համար։ Բոլորներ կան թէ այդ օրը կրօնքին տրամադրութեանց համաձայն սահմանուած է՝ չինական երկիրը օտարներուն ձեռքէն ազատելու համար։ Մեր գործակատարներէն, առեւտրական ներկայացուցիչներէն և միսիոնարներէն շատին հետ տեսնուեցայ, ամէնուն ալ կարծիքը այն է թէ կացութիւնը շատ ծանրակշիռ երեւոյթ մը ունի։»

Գ. Հարթման կը յարէ թէ միջազգային զինուորները պզտիկական կարեւոր միջոցներ պէտք է ձեռք առնեն՝ սպանութեանց վերսկսիլը արգիլելու համար, վասն զի կրնայ ըլլալ որ շփոթութիւնները նորէն երեւան ելլեն միջազգային զինուորներու մեկնելէն անմիջապէս ետքը։

ԻՏԱԼԻԱ

Արտաքին գործոց նախարարին հրաժարականը.—Իտալիա եւ Աւստրիա.—Աւստրիական լրագիրներուն կարծիքը։

Գերմանական քանի մը լրագիրներ Հռոմէն հեռագիր մը հրատարակած էին՝ ծանուցանելով թէ Գ. Բրինէթթի մօտերս պիտի հրաժարի Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան պաշտօնէն։ Նոյն Ֆրայե Բրէսէ այդ մասին կասկած յայտնելով հանդերձ կ՚ըսէ.—«Այդ գրոյցը՝ թէ սուտ ըլլայ, յանդուգն Իտալիոյ կէսպաշտօնական լրագիրներուն պիտի ըլլայ և անոնց ընթացքին՝ հանդէպ Աւստրիա-Հունգարիոյ։ Իրողութիւնը այն է թէ Վիէննայի քաղաքական շրջանակներուն մէջ բացարձակապէս չէ եղած կամ չէ ըսուած այն տեսակ բան մը որ կարենայ խախտել Գ. Բրինէթթի դիրքը։» Ֆրէմ. Sենblatt ալ, Աւստրիո-Հունգարիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան թերթը, կ՚ըսէ.—«Աւստրիոյ Հունգարիոյ և Իտալիոյ կառավարութիւնները կատարելապէս համաձայն են իրենց բացարձակ արդարութեան ամեն մէջ վրայ։ Արտաքին գործոց նախարարութեան հետ յարաբերութիւն ունեցող մեր լրագիրներէն և ոչ մէկը ուղղակի մեղադրած է Գ. Բրինէթթին, բայց Իտալիոյ մամուլին մէջ անոր դէմ բաւական բուռն գանգատներ կան, և շատ կարելի է թէ բանակռիւը որ բարեկամական լրագրական յօդուածներու մէջ կը սահմանափակուի, առաջ բերէ Գ. Բրինէթթի հրաժարականը։»

ԹՐԱՆՍՎԱԼԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Լորտ Քիչնէր ու Պոթա զօրավարը.—Անձնատուութեան լուրեր.—Քրիւկեր նախագահին բողոքը—Ծովահէնութիւնը։

Լորտ Քիչնէրի հրամանատարութեանը տակ մաս մը զինուորներ կը քալեն Պոթա զօրավարին վրայ՝ որուն զօրախումբը Նիւքաէնիի մօտ կը գտնուի։ Կ՚ըսուի թէ այդ հալածումէն փախչելու համար, Պօէրները Զուլուլանտ պիտի ապաստանին։ Տաւրպանէն առնուած լուրերու նայելով, Լուի Պոթա 4000 հոգի հաւաքեր է Զուլուլանտի սահմանագլուխին վրայ և թէ Կրուճէ զօրավարը ամէն օր նոր զինուորներ կը ղրկէ անոր։ Նմանապէս կը գտնուի Վրիհէտի մէջ, Թրանսվալ։ Լոնտոնի լրագիր մը կ՚ըսէ թէ Լորտ Քիչնէրի ու Պոթա զօրավարին միջեւ ճակատամարտ մը չէ որ կը սպասուի, այլ Պօէրներու ընդհանուր անձնատուութիւն մը տեղի պիտի ունենայ։ Անգլիոյ կառավարութիւնը այնքան համոզուած է պատերազմին վերջացած ըլլալուն վրայ որ Լորտ Միլնէր իր հետ տարած է նոր գրաւուած երկիրներուն ապագայ վարչութեան յատակագիծը՝ որոնք Գ. Չէմպըրլէնի կողմէ պատրաստուած և Լոնտոնի դահլիճին կողմէ ալ վաւերացուած են։

—Պրիւսէլէն կը գրեն Standaard թէ Քրիւկեր նախագահին բողոքը, Լորտ Քիչնէրի յայտարարութեան դէմ, հիմնուած է Լա Հէյի պայմանագրութեան 7 և 20րդ յօդուածներուն վրայ՝ որոնք կ՚արգիլեն անհատական ինչքերու գրաւումը պատերազմիկներու կողմէ։ Գ. Քրիւկեր այդ բողոքագրին մէջ պիտի ըսէ թէ բոլոր պատահելիքներուն պատասխանատուութիւնը տէրութեանց պիտի պատկանի, եթէ տակաւին թող տան որ Անգլիա շարունակէ բռնաբարել միջազգային իրաւունքը։

—Պրիւսէլէն կը հեռագրեն Նոյե Ֆրայե Բրէսէի թէ պօէրական բարձրագոյն շրջանակներուն հետ յարաբերութիւն ունեցողները կ՚ըսեն թէ ծովահէնութեան յատուկ նաւեր ունեցող պօէրասէր դրամատէրները, որոնց մէկը ընդծովեայ շոգենաւ մը տէրն է, երրորդ անգամ Քրիւկեր նախագահին դիմեր են՝ ծովահէնութեան համար յանձնարարագիրներ ուզելով, բայց Գ. Քրիւկեր նորէն մերժեր և ըսեր է թէ օրինապահութեան օրինակ մը տալ անհրաժեշտ է քաղաքակիրթ աշխարհին։ Կ՚ըսուի թէ Պօէրները այն ատեն միայն ծովահէնութեան պիտի ձեռնարկեն, երբ Լորտ Քիչնէր իբրեւ ըմբոստներ նկատէ պատերազմիկները և հրացանի բռնել տայ գերիները։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Կրօնական միաբանութիւնները Պելճիա եւ այլուր կը գաղթեն.—Աշխարհիս շրջանը.—Հսկայ երկաթուղի մը աշխարհիս շուրջը.—Մեծ ռազմափորձերը.—Ազատարար գործիք մը.—Հանրի տ՚Օրլէան իշխանին հոգւոյն համար։

Պրիւքսէլէ կը ծանուցանեն թէ Ֆրանսայի կրօնաւորները Պէլճիքա կը գաղթեն գունդագունդ։ Առանց արտօնութիւն չունեցող միաբանութիւններու կը վերաբերին, որոնք ընկերակցութեանց նոր օրէնքին հետեւանքով Ֆրանսայէն կը մեկնին արտասահմանի մէջ հաստատուելու համար։ Էքուալ Պելժ անունները կը հրատարակէ այն միաբանութեանց որոնք անշարժ կալուածներ կը գնեն և կամ բանակցութեան մէջ են սեփական շէնքեր գնելու համար Պէլճիքայի մէջ։ Այդ անունները երկար ցանկ մը կը կազմեն։ Պէլճիքա հաստատուողներուն մէջ կան Ռէտամբթօրիստ, Միզէրիքօրտ, Յեսուիտ միաբանութեանց Հայրերը։ Յեսուիտները մեծ շէնք մը գներ են՝ պայմանաւ որ իրենց կնքած վաճառման պայմանագիրը ջնջուած համարուի, եթէ ֆրանսական Խորհրդարանը միաբանութեան տայ՝ խնդրուած արտօնութիւնը։ Միւս կողմէ Բարիզի Տոմինիկեանները արիկն վան Ցէն Հէքի դղեակը գնեցին, որ Կանի մօտ կը գտնուի։ Կը ծանուցուի թէ բազմաթիւ կրօնականներ հասեր են Մուսքրոն, որոնց ի՛նչ միաբանութեան պատկանիլը չի գիտցուիր։ Լիլի Սէն Ժօզէֆ քոյրերուն Ընկերութիւնը, ամէն պատահականութեան առջեւ պատրաստ գտնուելու համար, Լիննը իշխաններուն դղեակը վարձեր է, որ Անթուանի մէջ կը գտնուի։ Անժէի կրօնաւորուհիները շէնք մը և հող մը գներ են Պրիւսէլի մէջ։ Տոմինիկեանները վանք մը շինել պիտի տան և Ֆրանսայէն այլ և այլ կրօնաւորուհիներ մեծ գումարներ վճարելով շէնքեր պիտի գնեն Պրիւսէլի և պելճիքական ուրիշ քաղաքներու մէջ։ Գալով Ֆրանսայի Ժէզուիթներուն, անոնցմէ ոմանք Պէլճիքա կ՚երթան, ուր դղեակ մը գներ են Ալոստի մէջ, և ուրիշներ Հոլանտա և Եգիպտոս կը գաղթեն։

—Այս տարուան մեծ ռազմափորձերը երկու տարբեր կէտերու վրայ տեղի պիտի ունենան, արեւմտեան և արեւելեան կողմը, զօրավար Պրիժէրի հսկողութեան տակ։ Պատերազմական պաշտօնատան մէջ կը յայտարարեն թէ ռազմափորձերու ժամանակացոյցը օգոստոս 24ին միայն պիտի ծանուցուի պաշտօնապէս արեւմտեան կողմերը կատարուելիք ռազմափորձերուն համար, իսկ արեւելեան կողմի ռազմափորձերուն յայտագիրը պիտի հրատարակուի սեպտ. 2ին։ Ալզանտոնի ծովեզերքը զօրք հանելու փորձը օգոստոս 29ին պիտի կատարուի, արեւմտեան ռազմափորձերէն անմիջապէս առաջ և մէկ օր պիտի տեւէ։ Այս ռազմափորձին պիտի մասնակցին 4000 հետեւակազօրք և 300 ձի և հրետանի մը։ Ռէմսի մէջ կատարուելիք զօրահանդէսին համար պատրաստութիւններ կը տեսնուին, որ տեղի պիտի ունենայ արեւելեան ռազմափորձերէն առաջ։

—Ժուռնալ լրագրին մասնաւոր թղթակիցը՝ Գ. Հանրի Թիւրօ, որ աշխարհի շրջանը ընելու համար ճամբայ ելած էր Բարիզէն, անցեալ չորեքշաբթի նոյն քաղաքը հասաւ 83 օրուան ուղեւորութենէ մը յետոյ։ Աւասիկ Գ. Թիւրօյի հետեւած ուղեգիծը, որ մայիս 24ին մեկնած էր Բարիզէն. յունիս 1ին Նիւ Եորք կը գտնուէր և 5ին՝ Սան Ֆրանչիսքօ, 6ին հոնկէ մեկնելով Հոնոլուլու հասեր է 13ին, 26ին՝ Եոքոհամա, 29ին՝ Նակասաքի, յուլիս 2ին Վլատիվոսթոք, 8ին՝ Խապարովքա, 13ին՝ Պլակովիէշչենսք, 26ին՝ Սթրիէթէնսք, 31ին՝ Իրքուցք, օգոստոս 10ին՝ Մոսքուա և 13ին՝ Պէրլին։

—Ֆրանսական լրագիր մը կ՚ըսէ թէ երկաթուղիի գծի մը շինութեան ընդարձակ ծրագիր մը պատրաստել կը մտադրուի Ֆրանսայի, ռուս և ամերիկացի դրամատէրերու կողմէ։ Իրողութիւնը սա է որ հանքերու Ֆրանսայի ճարտարագէտ մը՝ Գ. Լ. տը Լէպել յուլիսին Բարիզէն մեկներ է՝ դէպ ի Քլոնտայք ուղեւորելով, ուսումնասիրելու համար երկաթուղիի մը ծրագիրը, որ Նիւ-Եորքէն Մոսքուա և անկէ Բարիզ պիտի երկարի։ 40 միլիոն ոսկիի դրամագլխով Ընկերութիւն մը պիտի կազմուի և չորս հազար մղոն երկարութիւն պիտի ունենայ ամբողջ գիծը։ Նաեւ գետանաւեր պիտի յատկացուին, Պէհրինկ ծովուն մէջ՝ մէկ եզերքէն միւսը փոխադրելու համար կառախումբերը։ Մեկնումի կէտը պիտի ըլլայ Սիրքլ-Սիթի որ Պէհրինկ ծովէն գրեթէ 2 հազար մղոն անդին է. սիպերիական ծովեզերքէն մինչեւ Վլատիվոսթոք՝ 1800 մղոն հեռաւորութիւն հաշուուած է։ Եթէ այս ձեռնարկին լուրը սուտ է, կարելի պիտի ըլլայ մէկ ամիսէն աշխարհիս շրջանը կատարել։

—Ֆրանսայի ազատարար ընկերութիւնը խիստ շահեկան փորձեր կատարեր է նոր զգեստի մը միջոցաւ, Ժաթի կամուրջին շուրջը։ Այդ զգեստը որ մեծ ծառայութիւններ մատուցանելու կոչուած է, կը բաղկանայ անթափանց քաուչուքէ պատուած կաւէ բաճկոնակէ մը, որ վայրկենապէս կ՚ուռի ջուրին մէջ, carbure de calcium միջոցաւ։ Ջուրին հպումէն քարպիւր տը քալսիոմը, զոր նաւաբեկեալը իր վրայ կը կրէ պզտիկ ընդունարանի մը մէջ՝ բաճկոնակին հետ հաղորդակցութեան մէջ խողովակով մը, իսկոյն ասեթիլէնի կը վերածուի, որ նաւաբեկեալին հագուստը կը լեցնէ, ճշմարիտ լաստագործ մը դարձնելով զայն։ Այսպիսի պաշտպանող զգեստով զինուած մարդ մը կրնայ անսահման ատեն համար ծփալ ջուրին մակերեսը, առանց գլուխը և ոտքերու ջուրին մէջ ընկղմելու, բոլորովին ազատ թողլով թեւերուն և ոտքերուն շարժումները։

—Հանրի տ՚Օրլէան հանգուցեալ իշխանին համար հոգեհանգստեան պաշտօն կատարուեր է Շայկայի Սէն Բիէռ եկեղեցիին մէջ։ Հոգեհանգստեան պաշտօն մըն ալ կատարուեր է Շանթիյիի մօտ, Սէն-Ֆիրմէնի մէջ, ուր կը բնակի հիմա Շարթրի դուքսը, հայր հանգուցեալ Հանրի տ՚Օրլէան իշխանին։ Այս վերջին արարողութիւնը բոլորովին ընտանեկան հանգամանք ունէր։

ԹՈԼՍԹՈՅ ԵՒ ՀՆԴԻԿՆԵՐԸ

«Եւրոպական ճիւանդութիւնը».—Արեւմտեան քաղաքակրթութիւնը Հնդկաստանի մէջ.—Քրիստոնէութիւն եւ պրահմանականութիւն։

Լէօն Թոլսթոյ ռուս լրագիրներուն հաղորդեց Հնդիկի մը կողմէ գրուած շահեկան նամակի մը պարունակութիւնը։ Այդ նամակը կ՚ըսէ թէ Հնդիկները մեծ նմանութիւն մը կը գտնեն աշխարհի ընկալեալ իրենց և Թոլսթոյի ունեցած կարծիքներուն միջեւ և կը յարէ.—«Մեծ գրագէտին գլխաւոր գաղափարներուն մէջ ամէնէն աւելի զմեզ շահագրգռողն է անոր անհամաձայնութիւնը այն հիւանդութեան մասին՝ որուն ենթակայ եղած է Եւրոպա ընկերական ու քաղաքական տեսակէտով, վասն զի այդ հիւանդութիւնը կատարելապէս կը գտնուի՝ անհատական ու հանրային կեանքի արարքներուն եւ քրիստոնէական վարդապետութեան սկզբունքներուն միջեւ եղած հակասութեան մէջ, հակասութիւն մը որ իր գագաթնակէտին հասած է՝ Եւրոպացիներուն ունեցած ընթացքով Չինու մէջ, որ երբեմն այնքան երջանիկ երկիր մըն էր։ Ո՛չ միայն Եւրոպա, այլ եւրոպական քաղաքակրթութեան հետ շփում ունեցող բոլոր երկիրներն ալ կը տառապին այդ հիւանդութենէն։ Հնդիկները խանդավառութեամբ կ՚ողջունեն Թոլսթոյի ուժգին ու ազնիւ գործը՝ որուն նպատակն է վերականգնել ճշմարիտ քրիստոնէական ճշմարիտ բարոյականը, վասն զի ուսեալ Հնդիկները անգլիացի միսիոնարներէն աւելի շատ բան գիտեն ճշմարիտ քրիստոնէութեան վրայ»։ Հնդիկ նամակագիրը, Հնդկաստանի մէջ անգլիական գրութիւնը քննադատելէ ետքը, կ՚ըսէ թէ Հնդիկները չեն հաւատար յաջողութեանը Հնդկաստանի մէջ քաղաքակրթութեան արշաւական պատուասպին, բայց կը յուսան թէ պիտի գայ ժամանակ մը, ուր Հնդիկներու հետ Եւրոպացիներու խաղաղասէր գործակցութիւն մը պիտի կատարուի ճշմարիտ քրիստոնէութեան հիմերուն վրայ։ Նամակագիրը կը յարէ.—«Քրիստոսի ճշմարիտ վարդապետութիւնը բնաւ չի տարբերիր Հնդիկներու հաւատքէն ու փիլիսոփայութենէն։ Ճշմարիտ քրիստոնեայ մը շատ մը տեսակէտներով, Հնդիկ մըն է և ճշմարիտ Հնդիկ մը իր հոգեկան էութեանը մէջ քրիստոնեայ մըն է։ Ասիկա բոլոր ուսեալ Հնդիկներուն կարծիքն է։» Թոլսթոյ ալ բոլորովին կը հաւանի Հնդիկ նամակագրին։

ՖՐԵՏԵՐԻՔ ԿԱՅՍՐՈՒՀԻՆ

Մանեակի մը պատմութիւնը.—Պիզմարքի հետ հակառակութեան պատճառը.—Իւր ժամու չափ ձերբակալութիւն։

Ամէն ոք խօսեցաւ Ֆրէտէրիք մայր կայսրուհիին և Պիզմարք իշխանին միջեւ եղած հակառակութեան վրայ, բայց ոչ ոք, Պէրլինի արքունիքին քանի մը բարձրաստիճան պաշտօնատարներէն զատ, գիտէր այդ մահացու հակառակութեան պատճառը։ Պիզմարք 1862ին իրը ժամու չափ ձերբակալման վիճակի մէջ դրած էր հանգուցեալ մայր կայսրուհին։ Ֆրէտէրիք կայսրուհին, որ այն ատեն Բրուսիոյ գահաժառանգ իշխանուհին էր, օր մը, իր սովորութեան համաձայն, ամուսնոյն սենեակը շտկած ատեն, գզրոցի մը մէջէն դուրս թափանցաւ ու զմրուխտ գեղակերտ ու խիստ թանկագին մանեակ մը։ Նոյեմբեր 21ին իր ծննդեան տարեդարձն էր. ուստի իրաւամբ կը խորհէր թէ այդ շքեղ մանեակը իրեն յատկացուած է. բայց մեծ եղաւ իր ցաւը ու զարմացումը՝ երբ նոյն իրիկունը տեսաւ թէ իր պատուական արկիններէն Սայտէլից կոմսուհին կը կրէր այդ մանեակը։ Իշխանուհին որոշեց անմիջապէս թողուլ իր ամուսինը և մօրը քով վերադառնալ։ Ժամ մը վերջը, իր երկու սպասուհիներուն հետ երկուքն ալ անգլիացի, կառքով կայարան գնաց և նստեցաւ Քէօլնի կառախումբը։ Իշխանուհիին բացակայութիւնը չուշացած իմացուեցաւ։ Ամուսինը, ինքզինքէն ելած, իսկոյն իր հօրը՝ Վիլհէլմ Ա.ի ներկայացաւ. չուշացած կանչուեցաւ Պիզմարք իշխանը և Պէրլինի ոստիկանապետը որուն կատարած քննութեամբ հաստատուեցաւ թէ իշխանուհին Քէօլնի կառախումբով մեկնած է։ Պիզմարք մասնաւոր կառախումբով մը ճամբայ ելաւ, որպէսզի իշխանուհին սահմանագլուխը չանցած ետ դարձնէ։ Թագաւորը ձերբակալման հրամանագիր տուած էր Պիզմարքի։ Վերջապէս իշխանուհին Քէօլնի մէջ գտնուեցաւ։ Պիզմարք աղաչեց անոր որ Պէրլին դառնայ, բայց իշխանուհին մերժեց։ Երկաթեայ Նախարարապետը, ոստիկանութեան վերատեսուչին և Քէօլնի կուսակալին ներկայութեանը, ձերբակալեց իշխանուհին զոր իր մասնաւոր կառախումբով Պէրլին դարձուց, առանց ժամանակ տալու որ հանգչի կամ հագուստ փոխէ։

ՃԱՆԱՃԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Գերմանիոյ մաքսային սակացոյցը.—Վենէզուէլա եւ Քոլոմպիա.—Գերմանիոյ գահաժառանգին ուղեւորութիւնը.—Սպանիա եւ Վատիկան։

Գերմանական քանի մը լրագիրներ կ՚ըսեն թէ մաքսային սակացոյցին նոր ծրագիրը ծանր ընդդիմութեան մը կը հանդիպի դաշնակցային Խորհուրդին մէջ, բայց Համպուրկէր Նախրիխթեն Պէրլինէն նամակ մը հրատարակած է որ կ՚ըսէ թէ ընդհանրապէս այդ ծրագրին հիմերուն և սկզբունքներուն վրայ կատարեալ համաձայնութիւն կը տիրէ դաշնակցային Խորհուրդին մէջ։ Կէս-պաշտօնական լրագիրները նաեւ կը հերքեն Պէրլինի մէկ թերթին այն լուրը թէ մաքսային սակացոյցին ծրագիրը, դաշնակցային Խորհուրդին ներկայացուելէ առաջ, պետական Խորհուրդին կողմէ պիտի քննուի։ Նոյն թերթերը կ՚ըսեն նաեւ թէ այդ լուրը յերիւրանք մըն է՝ հանրային կարծիքը մոլորեցնելու համար։

—Նիւ-Եորքէն չորսթ օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ Քարաքասի մէջ Մ. Նահանգաց ներկայացուցիչ Գ. Ռըսէլ իր կառավարութեան հրամանով հրաւիրեր է Վէնէզուէլայի նախագահը՝ բացարձակապէս յայտարարել թէ Վէնէզուէլայի կառավարութիւնը իրաւամբ մտադի՞ր է պատերազմ հրատարակել Քոլոմպիայի դէմ։

—Հեռագրական քանի մը գործակալութիւններ ծանուցին թէ Գերմանիոյ գահաժառանգին Անգլիա ուղեւորելուն պատճառն է առաջադրուած ամուսնութիւն մը Անգլիոյ արքայական գերդաստանէն իշխանուհիի մը հետ։ Արդ, գերման լրագիր մը կը հերքէ այդ լուրը և կ՚ըսէ թէ գահաժառանգը, Պոնի համալսարանին արձակուրդէն օգտուելով, զբօսական ուղեւորութիւն մը կը կատարէ, ինչ որ քաղաքականութեան և կամ ամուսնութեան հետ բնաւ վերաբերութիւն չունի։ Գահաժառանգը կը ճամբորդէ Պոնի համալսարանին իբրեւ մէկ պարզ ուսանողը։

—Մատրիտէն կը հեռագրեն թէ Վատիկանի սպանիական դեսպան Գ. Բիտալ բանակցութեան ձեռնարկած է՝ Սպանիոյ և Վատիկանի միջեւ եղած քոնքորտան վերաքննելու համար։ Սպանիոյ կառավարութիւնը պատճառներ ունի յուսալու թէ այդ բանակցութիւնները պիտի կրնան գոհացուցիչ ելքի մը յանգիլ։

ՎԻԵՆ. ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Ի ԲԱՆԿԱԼԹԻ

45ՐԴ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ

Վարժարանս հաստատուած է 1857ին. Նպատակն է՝ աշակերտաց տալ կրօնական, բարոյական և գիտնական կրթութիւն մը, որով կարող ըլլան յաջող ապագայ մը ունենալ և իրենց անձին, ընտանեաց, հասարակութեան, ազգին ևն. օգտակար անդամներ ըլլալ։ Վարժարանիս վարչութիւնը՝ Վիեննայի Մխիթարեանց ձեռքն է։ Ուսուցչական մարմինը (corps enseignant) կը բաղկանայ Միաբաններէ եւ վկայեալ արտաքին ուսուցիչներէ. այս վերջիններն անցեալ շրջանին մէջ 15 էին թուով։ Ուսմանց ծրագիրն է՝ արդի երկրորդական դպրոցներու (école secondaire moderne) յատուկ յառաջագիրը, որ կը համապատասխանէ գերմանական Րէալական դպրոցին (Realschule) յառաջագրին. բայց ըստ կարի յարմարցուած է այս ծրագիրը միջավայրի պէտքերին։ Վարժարանիս կատարեալ ընթացքն աւարտող աշակերտները կրնան շատ դիւրութեամբ և առանց քննութեան Եւրոպայի ո և է բարձրագոյն վարժարանն յաճախել՝ ուսմունքը շարունակելու համար (ինչպէս ունինք աշակերտներ ի Վիեննա, Զուիցերիա և Գաղղիոյ քանի մը քաղաքները), և կամ կրնան վաճառականութեան ձեռնամուխ ըլլալ։ Աւանդուած լեզուներն են՝ Հայ. Տաճկերէն, Գաղղ. Գերմ. և Անգլ. (վերջին տարին)։ Գաղղ. լեզուն գործնականապէս ալ սորվելու համար աշակերտները պարտաւոր են միշտ նոյն լեզուն խօսելու, եւ իրենց վրայ պէտի հսկեն 3 գաղղիացի մարիստներ. զորս յատկապէս բերել կու տայ այս տարի Վարչութիւնս՝ Բարիզէն։—Ամէն ամիս ծնողաց կը ղրկուի համեմատական ամսացուցակ մը, որուն մէջ մանրամասն կը նշանակուի աշակերտին բարոյական և ուսումնական վիճակը, իւրաքանչիւր դասերու մէջ առած նիշերը ևն.։ Վարժարանս կը գտնուի ընդարձակ, ծառալից պարտէզի մը մէջ, ունի իր յատուկ բժիշկն և իր դեղարանը։ 1901-1902 տարին պիտի սկսի Սեպտեմբեր 3/16 Բշ. օրը։ Դպրոցամուտի քննութիւնները պիտի կատարուին մինչեւ Բշ. Սեպտ. ամսոյ 10ը, և այդ վերջին օրը ժամը 8ին (Ը. Ե.) կանոնաւորապէս պիտի սկսին դասերը։

Հրատարակուած է վարժարանիս 3րդ տեղեկագիրը, և աշակերտք կրնան առնել զայն ամէն օր մինչեւ կէս օր։ Վարժարանիս նկատմամբ ընդարձակագոյն տեղեկութիւններ ուզողը, թող խնդրէ վարժարանի վարչութենէն՝ վարժարանիս ծրագիրը։ Եւ կամ դիմէ հետեւեալ հասցէին՝

Հ. ԳԱԲՐԻԷԼ Վ. ՄԷՆԷՎԻՇԵԱՆ
Կ. Պոլիս, Բանկալթի
P. Gabriel Dr. Ménévichian
Constantinople, Pancaldi

1—10

ՀԱՅՈՒՀԵԱՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԱՏԱՓԱԶԱՐ

Վարժարանիս նոր տարեշրջանը պիտի սկսի օգոստ. 11ին, (Ն. Տ.) Դշ.։ Գիշերօթիկներու տարեթոշակն է 12 օսմ. ոսկի, որուն կէսը պէտք է վճարել սեպտ. 1ի սկիզբը, և կէսը՝ յունվ.ի սկիզբը։ Դաշնակի դաս առնողները 3՝ իսկ երգեհոնի դաս առնողները 1 ուկէս օսմ. ոսկի աւելի կը վճարեն։

Ուրիշ տեղեկութիւններ ստանալ ուզողները կրնան գրել Հայուհեաց վարժարանի Տնօրէնութեան, Ատաբազար։

9—10

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Վանայ նահանգին կեդրոնական նախնական դատարանին հուգհուգի ճիւղին նախագահ անուանուեցաւ Աֆրիկեան Տրիպոլսոյ նահանգին նախնական դատարանին պատժական ճիւղին նախագահ Ահմէտ Սաֆվէթ էֆ., որուն յաջորդեց Էրզրումի նահանգին կեդրոնական նախնական պատժական ճիւղին նախագահ Ահմէտ Աքիֆ էֆ.։ Ասոր ալ յաջորդեց Սըլվօզի նահանգին կեդրոնական նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական Ահմէտ Համտի էֆ.։

—Երկրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Քրուբի զինագործարանին տիրոջ՝ Գ. Քրուբի առաջին քարտուղար Պառոն Ֆոն Շէնէքի։

—Առաջին կարգի Շէֆաքաթ՝ Ելմէնի կուսակալ Հիւսէյին Հիլմի փաշայի կնոջ։

—Լիւագաթի ոսկի շքադրամ՝ զինուորական բարձրագոյն վարժարանին դասախօսութեանց տեսուչ գնդապետ Նուտպէյի։

ԺԱՆՏԱԽՏԸ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ.—Քուծիի Սերիօ անուն մարդու մը համար երէկ ծանուցուեցաւ թէ Եէտիգուլէի հիւանդանոցը դրուած է, և թէ կատարուած քննութեամբ հաստատուած է թէ ժանտախտէ վարակուած է։ Վերջին լուրի մը նայելով, Քուծիի հիւանդութիւնը շատ թեթեւ է։ Տօքթ. Պիչ զայն քննելով վիճակը աւելի լաւ գտած է։

—Աւասիկ այն շրջաբերական հեռագիրները զորս առողջապահական Խորհուրդը օգոստոս 7)20 թուականով ղրկեց քարանթինայի բոլոր կայաններուն.

«Առողջապահական բարձրագոյն Խորհուրդը որոշեց թէ Կ. Պոլսէն դէպ ի օսմ. ուրիշ նաւահանգիստ մը ուղեւորող նաւերը, օգոստոս 8)21էն սկսեալ, մաքրանոցի մը մէջ բժշկական քննութեան պիտի ենթարկուին. Նաեւ ուղեւորներու և նաւաստիներու գոյքերը ու աղտոտ ճերմակեղէնները պիտի ախտահանուին. Այդ գործողութիւնները 24 ժամուան մէջ պիտի կատարուին։ Մարմարա երթալիք նաւերը, Տարտանէլն ալ միասին հաշուելով Թուզլայի մաքրանոցը պիտի երթան. իսկ Միջերկրական ուղեւորողները՝ Քլազոմէն։ Սեւ ծով գացող նաւերը, մինչեւ Վասիլիքօս, եւրոպական եզերքին վրայ, և մինչեւ Սինոպ ասիական եզերքին վրայ, Մանասթըր Ապզը պիտի երթան. իսկ Սեւ ծովի միւս նաւահանգիստները երթալիքները՝ Սինոպ։ Օտար նաւահանգիստներ գացող նաւերն ալ Կ. Պոլսէ մեկնելու ատեն, եթէ ուզեն, ուղեւորները ու նաւաստիները բժշկական քննութեան պիտի ենթարկուին։ Թուրքիոյ ներսերը երկաթուղիով երթալիք ուղեւորները այդ միջոցներուն պիտի ենթարկուին, Ռումէլիի երկաթուղիի գիծին վրայ՝ Չաթալճայի և Անատոլուի երկաթուղիի գիծին վրայ ալ Թուզլայի մէջ։

—«Առողջապահական բարձրագոյն Խորհուրդին որոշմամբ, օգոստոս 8)21էն յետոյ Կ. Պոլսէն մեկնող նաւերուն տրուելիք առողջապահական անցագիրներուն մէջ սա ծանօթութիւնը պիտի նշանակուի.— «Տասնըհինգ օր որ ոեւ է դէպք չպատահելէ ետքը, 1901 օգոստոս 6)19էն քաղաքին մէջ ժանտախտէ մէկ դէպք պատահեցաւ։»»

—Արեւելեան երկաթուղիներու Ընկերութիւնը սա ծանուցումը կը հաղորդէ.

«Չաթալճայի մաքրանոցին մէջ ախտահանման գործողութիւնները վերահաստատուած ըլլալով, եւրոպական թիւ 4 և 7 կառախումբերը՝ Կ. Պոլսոյ ու Հէտիմչէքմէյի մաքրանոցին միջեւ՝ քիլոմէթր 44.300, և 62 ու 61 թիւ խառն կառախումբերը, Կ. Պոլսոյ ու Էտիրնէի միջեւ, այս իրիկուընէ սկսեալ վերցուած են։ Անոնց տեղ պիտի երթեւեկեն թիւ 4)Տ ու 7)Տ կառախումբերը Կ. Պոլսոյ ու 44.300 քիլոմէթրին միջեւ. Նաեւ պիտի հաղորդակցին Հէտիմչէքմէյին անդին գացող 4 ու 7 թիւ կառախումբերուն հետ։ 4)Տ թիւ կառախումբը ամէն օր եւրոպական ժամ 12.10ին պիտի մեկնի Սիրքէճիէն և 7)Տ թիւ կառախումբն ալ ամէն օր կէսօրէն 2 ժամ 31 վայրկեան ետքը Սիրքէճի պիտի ժամնէ։»

ԺԱՆՏԱԽՏԸ ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՄԷՋ.—Զաքազիկի մէջ օգոստոս 12էն 18 ժանտախտէ դէպք ու մահ չպատահեցաւ։ Այդ թուականէն առաջ 76 դէպք ու 32 մահեր պատահած էին։ Աղեքսանդրիոյ մէջ օգոստոս 12էն 18, պատահեցան 6 դէպք ու 4 մահ։ Եգիպտոսի միւս մասերուն մէջ յունիս 3էն ի վեր 34 դէպք ու 14 մահ. գումար 40 դէպք ու 18 մահ։ Բոր Սայիտի մէջ երկուշաբթի օր՝ մէկ դէպք։

—Աղեքսանդրիայէն եկող փոքր առագաստ մը ծայրերուն վրայ խարսխած տեղը՝ Գարա Ալի Պարատ ու նաւաստիները Քիրէքմիտ Աստ ցամաք ելած էին։ Առողջապահական Խորհուրդը, ուրկէ հրահանգ ուզուած էր, ծանոյց թէ անոնց նոյն կղզին գտնուած միջոցը առանց հաշուելու, պէտք է պահապանի մը հսկողութեան տակ 10 օր քարանթինա սպասել ու բժշկական քննութեան ենթարկուելէ ետքը արտօնուին ուրիշներու հետ յարաբերութեան մտնելու։ Հեռագրուեցաւ Սթանքէօյի մաքրանոցին որ պահապան մը ղրկէ նոյն կղզին։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ յանձնաժողովը երէկ ալ գումարուեցաւ Քաղաքապետ Րըտվան փաշայի նախագահութեամբ և խորհրդակցութիւններ կատարեց։

—Առողջապահական քննիչները տեսնելով որ Պալաթու թաղին քանի մը տուներու ամէնէն վարի յարկի սենեակները վարժարանի վերածուած են, ուր փոքր տղաք կը հաւաքուին, նկատելով որ այս միջոցիս տղոց մէջ կարմրախտ, հարսնուկ եւայլն ճարակած է, տեղեկագրեցին թէ այդ վարժարանները պէտք է անմիջապէս փակել: Ըստ այնմ հրահանգ արուեցաւ Թաղապետական պաշտօնեաներու:

—Կրթական Նախարարութիւնը նկատելով որ Պալաթու Թաղին հրէական վարժարաններու շէնքերը պէտք եղած ընդարձակութիւնը չունին եւ անօրէններն ալ առողջապահական կանոնները չեն յարգեր, գրեց Քաղաքապետութեան որ համախմբում տեղի չունենալու համար հարկ եղածը գործադրուի:

ՏՕՔԹ. ՊԻՉ.—Անգլիացի մասնագէտ տոքթ. Պիչ [illegible] կը տառապի:

ՏԷՊՐԷ գտնուող զինուորական վաշտերը, կ'ըսէ Մոնիդէօռ, կայս. Իրատէ մը համաձայն շուտով պիտի փոխուին եւ անոնց պիտի յաջորդեն Սկիւպի շրջակայքը գտնուող վաշտերը: Հեծեալներու գումարտակ մըն ալ Տէպրէ պիտի ղրկուի: Մանաստըրի գաւառին պաշտօնաթերթը կը հրատարակէ Տէպրէի երեւելիներուն մէկ նամակը որ կը հերքէ Ֆիլիպէի Ղայրեթ լրագրին սուտակ լուրերը՝ Տէպրէի հանրային բարեկարգութեանը մասին:

ԻԶՄԻՐԻ ՀԱՆՐԱԿԱՌՔԵՐԸ.—Նէմլիզատէ Թահսին փաշա ու ընկերը մենաշնորհ ուզած էին Իզմիրի մէջ հանրակառքերու երթեւեկութիւն հաստատելու համար եւ Կէօզթէփէի գիծին ու ուրիշ Ընկերութիւն մը այդ մասին նախամեծարութեան իրաւունք պահանջած էին: Արդ, Թահսին փաշա նորէն հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան դիմելով, յայտարարեր է թէ այդ Ընկերութեանց հետ համաձայնութիւն մը գոյացնել կարելի է. ուստի նախարարութիւնը այդ մասին տեղեկութիւն ուզեր է Այտընի կուսակալութենէն:

ԾԽԱԽՈՏԻ ՌԷԺԻՆ.—Ձեռնհաս պաշտօնատանը որոշեր որ Ռէժիի պաշտօնեաները թէմէթթիւի տուրքէն զերծ ըլլան. նաեւ թէ քանի որ Ռէժիի վարչութիւնը կառավարական պաշտօնատուն մը կը համարուի, անոր պաշտօնեաները օգտուին հանգստեան ու անպաշտօն վիճակի թոշակներէն. հետեւաբար հանգստեան թոշակի սնտուկը պէտք է ընդունի Ռէժիի պաշտօնեաներուն ամսաթոշակէ դըրուած 100էն 5ը ու մէկը՝ հանգստեան եւ անպաշտօն վիճակի թոշակներու համար:

—Ինչպէս յայտնի է, ծխախոտի մաքսանորդը, կայս. կառավարութեան եւ Ռէժիի միջեւ կնքուած պայմանադրութեան մը համաձայն, Ռէժիին յանձնուած է: Արդ, նոյն պայմանադրութեան պայմանաժամը յառաջիկայ մարտին կ'աւարտի, որով ծխախոտի մաքսանորդը Ռէժիէն առնուած կ'ըլլայ: Այդ մասին հարկ եղած խորհրդակցութիւնը կատարելու համար, ինչպէս ծանուցինք, յանձնաժողով մը կազմուած է Մալիէի պաշտօնատանն մէջ: Այդ յանձնաժողովը երէկ իր առաջին նիստը կազմեց եւ ասկէ վերջը շաբաթը երկու անգամ՝ չորեքշաբթի ու շաբաթ օրերը պիտի գումարուի:

ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐԸ.—Ձեռնհաս պաշտօնատանը որոշեր թէ տէրութեան կամ ոչ իսլամ հասարակութեանց կողմէ յանձնաձուած այն վարժարանները ուր աշակերտները ձրիաբար կ'ընդունուին, հանրային մաքրութեան (թանզիֆաթ) տուրքէն զերծ պիտի մնան. իսկ այն վարժարանները, ուր թոշակաւոր աշակերտներ կ'ընդունուին, ո՛ր հասարակութեան ալ պատկանին, ենթակայ պիտի ըլլան նոյն տուրքին:

ԱՂՔԱՏ ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐ.—Միսրլիէի Ասիր շոգենաւը որ Ճիտտէէն 1180 աղքատ ուխտաւորներ առնելով ճամբայ ելած եւ անոնց մէկ մասը Սիւէզ, Պէյրութ ու Իզմիր հանած էր, երէկ առտու Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանեց 221 ուխտաւորներով:

ՊՈՒՔՐԷՇԻ օսմ. դեսպան Քեազիմ պէյ երկու ամսուան արձակուրդ ստացաւ, [illegible] ջերմուկները երթալու համար:

ՄԱՔՍԱՑԻՆ վերատեսչութիւնը, կ'ըսէ Իգտամ, տեղեկանալով որ Սէլանիկի մաքսատան մէջ «տիպէն» առնուած ապրանքներէն 60,000 ղրուշի չափը կորսուած է, քննիչ Նուրի պէյը Սէլանիկ ղրկել, հարկ եղած քննութիւնը կատարելու համար:

ՊԱԱԼՊԷՔԻ աւերակները երեւան հանելու աշխատութիւնները յառաջ կը տարուին:

ՀԷՅՊԷԼԻԻ յունաց առեւտրական վարժարանին մէջ օսմաներէն լեզուի դասերուն ժամերը պիտի աւելցուին եւ դասատուութեան աւելի խնամք պիտի տարուի:

Պ. ԼԵՈՆԻՏԱՍ ԶԱՐԻՖԻ հարիւր ոսկի նուիրեց՝ Յունաց Պատրիարքարանի շէնքին նորոգութեան ծախքերուն համար:

ԾՈՎԱՅԻՆ նախարարութիւնը հրամայեց որոնց որ անկ է, փութացնել Թէրսանէի մէջ շինուող Խիւտավէնտիկեար յածանաւին շինութիւնները: Այդ մարտանաւը 280 ոտք երկայնութիւն պիտի ունենայ:

ԳՈՍՈՎԱՅԻ ոստիկան-զինուորներու հրամանատար Մէհմէտ փաշա նոյն պաշտօնով Մանաստըր փոխադրուեցաւ եւ անոր յաջորդեց Մանաստըրի ոստիկան-զինուորներու հրամանատար Ահմէտ պէյ:

ԳԱՐԱՔԷՕՅԻ կամուրջին տակի տաղաւարներուն տեղ աւելի երկայններ պիտի դրուին՝ այսինքն երկու կողմէն քանդելի ինքնական դուրս ելած: Անոնց վրայ խանութներ ալ պիտի շինուին: Այդ տաղաւարներուն շինութիւնը աւարտած է եւ անոնց վրայ դրուելիք երկաթ գերաններն ալ Եւրոպայէն բերուած են: Կամուրջին առջեւ փայտէ տաղաւարները ուր կը մտնեն Շիրքէթի ու Մախսուսէի շոգենաւերը, պիտի վերցուին եւ անոնց տեղ պիտի դրուին վերոգրեալ նոր տաղաւարները: Կամուրջին վրայ սանդուխներ պիտի շինուին այդ տաղաւարներուն վրայ իջնելու համար:

ԴԱՏԱԿԱՆ Նախարարը, կ'ըսէ Սապահ, տեղեկանալով որ Կ. Պոլսոյ նախնական դատարանին Նոտարութեան (մուգավէլաթ մուհարրիրլիկի) դիւանին մէջ զեղծումներ գործուած են, հրամայած էր որ քննութիւն կատարուի: Արդ, կատարուած քննութեամբ հաստատուեցաւ զեղծումներու գոյութիւնը. որով տեղեկագիրները ձեռնհաս դատարանին յանձնուեցան՝ պատասխանատուները օրէնքին տրամադրութեանը ենթարկելու համար:

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԻ անգլիական նաւատորմիղը որ հիմա Լէմնոս կղզին առջեւ կը գտնուի, Սէլանիկ նաւահանգիստն ալ պիտի այցելէ:

ԻԶՄԻՐԻ մէջ զանգակի խնդիր մը համար դատուող անձերէն տասներկու հոգի [illegible] ամսուան բանտարկութեան դատապարտուեր եւ միւսներն ալ անպարտ արձակուեր են:

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ սառցի տուրքին մասնաճիւղը կալուածական տուրքերու հարիւրին յիսունին, որ իրեն յատկացուած է քաղաքին բարեկարգութեանը ծախսելու համար:

ԲԵՐԱՅԻ կեդրոնին ոստիկանութեան զօմիսէր կարգուեցաւ Թաքսիմի զօմիսէր Հասան էֆ. փոխանակ Մէհմէտ Ալի էֆ.ի որ Վոյվոտա փոխադրուեցաւ: Վոյվոտայի զօմիսէր Շէմսի պէյ Գասըմ Փաշայի զօմիսէր կարգուեցաւ փոխանակ Իսմայիլ պէյի, որ Թաքսիմ փոխադրուեցաւ:

Կ. ՊՈԼՍՈՅ իտալական դեսպանատան խորհրդական Կալինա կոմսը Բէքինի դեսպան պիտի կարգուի:

ՍԷՐՐԷԶԻ յոյն-օրթոտոքս մետրապոլիտը ծանոյց Յունաց Պատրիարքարանին թէ փակուած էին եկեղեցիները բացուած են:

ՀՐԴԵՀՆԵՐ.—Թարապիոյ քարափին վրայ, Ֆրանսական դեսպանատան թարգմաններու դիւանին կից, Մինասեան էֆ.ի սեփականութեան տան ետեւի կողմը խոհանոցէն, առջի օրը, հրդեհ ծագեցաւ, բայց կարելի եղաւ շուտով մարել: Այդ տան մէջ վարձով կը բնակի Բարթոլոմէօզըլը Մարգօ:

—Երէկ առտու Գատըգիւղի Բէքմէզ Թարլասի կողմը Րիզա Փաշա փողոցին մէջ հրդեհ ծագեցաւ տունէ մը որ բանջարավաճառ Վասիլի սեփականութիւնն է, եւ ուր վարձով կը բնակին կօշկակար Նիքօլի ու սավաճառ Քոչօ: Հրդեհը թշնամութեան արդիւնք էր, վասն զի տանտաղին մէջ քուրջեր դրուելով դիտմամբ բանկցուած էին: Բարեբաղդաբար շուտով իմացուեցաւ եւ վտանգին առաջքը առնուեցաւ: Ոստիկանութիւնը քննութիւն կատարելով հաստատեց թէ տունը 400 ոսկիի ապահովագրուած է. նաեւ վարձակալներէն Նիքօլի իր կարասիները 100 եւ Քոչօ ալ 40 ոսկիի ապահովագրած են: Հաստատուեցաւ նաեւ որ կրակը ձգողն է Նիքօլի: Ոստիկանութիւնը խուզարկութիւն կը կատարէ, այդ անձը ձերբակալելու համար:

ՄԱԽՍՈՒՍԷԻ 10 թիւ շոգենաւը, երէկ, ժամ 9ին, Հայտար Փաշայէն կամուրջ եկած ատեն, Եօլճիքէօշկի առջեւ կեցող Մախսուսէի շոգենաւներուն խոտուէն դարձած, բայց հոն խարսխած անգլիական Պրիթանիա շոգենաւուն գլխու կողմէն մակոյկ մը երեւցաւ: 10 թիւը կեցաւ մակոյկին չզարնուելու համար, բայց հոսանքէն մղուելով առեւի կողմը անգլիական շոգենաւուն վրայ ինկաւ եւ գլխու կողմն ալ այն խարսխանիշին, որուն կապուած է Պրիթանիայի շղթան: Մախսուսէի շոգենաւուն նաւապետը շատ աշխատեցաւ վտանգէն ազատելու համար, բայց հոսանքին բռնութենէն 10 թիւը ծռեցաւ Պրիթանիայի վրայ եւ առեւի կողմի պզտիկ կայմը կոտրեցաւ: Նաւահանգիստի վերատեսչութենէն նաւամակ մը անմիջապէս օգնութեան փութաց եւ 10 թիւը այդ վտանգաւոր դիրքէն ազատելով կամուրջ տարաւ:

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ԱՐԿԱԾ.—Երէկ իրիկուն, ժամ 11 ուկէսին, Մաքրիգիւղ գացող կառախումբը Եէնիքափուի կայարանէն ճամբայ ելած ատեն, նոյն տեղւոյն Միքայէլ Գէորգ ուզեց գիծին վրայէն անցնիլ, սակայն վայրաշարժին ընդհարելովը գետինը ինկաւ եւ գլխէն ծանրապէս վիրաւորուեցաւ: Թէեւ հարկ եղած դարմանները եղան, սակայն կէս ժամ վերջը մեռաւ: Գէորգ կառախումբին գալը չէր տեսած. նաեւ խուլ ըլլալով աղմուկն ալ չէր իմացած:

ՆԱԽԿԻՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԲԻԿՄԱԼԻՈՆ
ԻՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

Թաղապետութիւնը Բերայի մեծ փողոցը լայնցնելու համար, որոշած ըլլալով փլցնել Բիկմալիոն վաճառատան նախկին շէնքը, այս առթիւ արտակարգ վաճառում մը կազմակերպուած է, որ յուլիս 3էն պիտի սկսի եւ որ [illegible] միայն պիտի տեւէ: Գօնֆէքսիոնները, մարօքէնըրիի վերաբերեալ ճոխ ապրանքներ, գոհարեղէններ, հովանոցներ եւ սրահի ու ընծայի առարկաներ կը ծախուին բացառիկ գիներով: 6—9

Ազգային Լուրեր

Երուսաղէմի մեր թղթակցէն.—«Ս. Յակոբեանց Միաբանութիւնը ունեցաւ իրեն միաբանակից նոր եղբայր մըն ալ որ թէեւ տակաւին աշխարհական, կոչում ունի—կ'ըսեն—եկեղեցական դառնալու եւ որուն բարի ձիրքերուն, ուսումնական ու երաժշտական հմտութեանը եւ բարոյականին ազնուութեանը վկայած են Այնթապի քահանաներն ու Թաղական Խորհուրդը: Յիշեալ անձը որ տակաւին նոր ժամանած է Եաֆա, ուր կը գտնուի, օդափոխութեան պատճառաւ Տ. Սահակ Սրբազան չէր եկած Երուսաղէմ, ուստի կանխահաս կը տեսնենք ո՛ր եւ է տեղեկութիւն տալ, իր մասին խօսուածները ապացուցանելու համար, քանի որ տեսնուած չենք իրեն հետ: Կ'ըսուի թէ Այնթապի գոլէճի ընթացաւարտ է, ուսեալ, լեզուագէտ, ձայնագրագէտ, տեղեակ մաթեմաթիքական գիտութեանց, հմուտ մայրենի լեզուին եւն. եւն. ու կոչուած է դասատուութեան պաշտօն վարելու, երբեւ միայն Ս. Աթոռոյ, ժառ. վարժարանին մէջ: Կարող դասատու մըն ալ Պոլսէն պիտի գայ յառաջիկայ օգոստոսին մէջ, ինչպէս նաեւ վարժուհին՝ որուն մասին կը խօսուի մէկ քանի ամիսներէ ի վեր: Եթէ այս ամէնը իրականութիւն գտնեն, եւ դասատուները համապատասխանեն իրենց տրուած դրուատիքներուն որ կանխաւ կը ձօնուին, քաջայոյս ենք որ յառաջիկայ դպրոցական շրջանը փայլուն հանգամանք մը պիտի ստանայ եւ մենք ուրախ պիտի ըլլանք ժառ. վարժարանի յառաջդիմութեան գեղեցիկ լուրեր ընծայելով Արեւելքի ընթերցողներուն:»

—Վանէն կը գրեն մեզ յուլիս 24 թուականով.—«Առաջնորդական տեղապահ Տ. Սահակ Ծ. վարդապետ, գովելի գործունէութիւն մը ունեցաւ այս օրերս: Անցեալ շաբթու պտոյտի երթալով՝ Լիմ Անապատին համար բաւական քանակութեամբ եղ, կով ու ոչխար հաւաքեց: Նուիրատուները վանքին նեղ վիճակը ի նկատի առնելով եւ Սահակ վարդապետին նախապէս այդ տեսակ օգնութիւն մը ընելու մասին խոստում ըրած ըլլալով, վանքը զգալի օգուտ մը կը տեսնէ իր պէտքերուն համար: Տեղապահ Հայրը իր շահաւէտ պտոյտէն քաղաքս վերադարձաւ երեք օր առաջ:

«—Վարագայ որբանոցի հոգաբարձութիւնը այս օրերս իրարանցումի մէջ է, կ'երեւի որ նոր խնդրոց առիթ պիտի ընծայէ: Կը յուսամ որ յաջորդիւ՝ ըլլալիք արդիւնքներէն դատելով՝ աւելի որոշ կրնամ գրել այդ մասին:

«—Անցեալ շաբթուան մէջ Մուսալէն մէկ Տօմինիկեան վարդապետ եւ չորս հատ ալ մայրապետներ (Լատին) եկան հոս: Կ'ըսուի թէ վարդապետը Մուսալ պիտի վերադառնայ նորէն, իսկ մայրապետները հոս պիտի մնան՝ իրենց աղջկանց որբանոցին ինչպէս նաեւ միւս Լատին վարժարաններուն հսկելու համար:»

—Վանէն կը գրէ մեզ ուրիշ նամակագիր մը. «Քաղաքամիջի կիրակնօրեայ վարժարանը կը շարունակուի կանոնաւորապէս: Ամէն կիրակի դասախօսութիւնները կը սկսին ժամ 2ուկէսին ու կը վերջանան 7ին. ունկնդիրները թուով մերթ աւելի մերթ նուազ՝ ներկայ կ'ըլլան միշտ դասերուն, եւ հաճութեամբ կը լսեն Հայ. Առաքելական Ս. Եկեղեցւոյ խորհուրդներուն եւ դաւանութեանց վերաբերեալ քարոզ ու բացատրութիւնները, որոնք յատուկ խնամով կ'աւանդուին վարժարանին պաշտօնէութեանը կողմէ: Կը յուսացուի թէ քաղաքամիջի հայ հասարակութիւնն ալ իր կիրակնօրեայ կանոնաւոր վարժարանն ու լսարանը ունենալով պիտի սիրէ առաւելագոյնս հոն յաճախել, անկէ ձրիապէս օգտուելու համար, փոխան երթալու ժողովարան, գինետուն կամ գաղինոնները, վատնելով ժամանակ անցընելու:

«—Պոզգալէի հռչակաւոր Ս. Բարթուղիմէոս վանքին Գաւառ. Խառն Ժողովին որոշմամբ վանահայր անուանեցաւ Տ. Կոստանդին Ծ. Վ., Արճիշոյ Նախորդ Առաջն. Փոխանորդը, որ բաւական եկեղեցասէր եւ գործունեայ ըլլալով կը յուսացուի որ պիտի կրնայ օգտակար ըլլալ իր վիճակին ու վանքին:»

—Տնտեսական Խորհուրդը երէկ գումարուեցաւ Ազգ. Պատրիարքարանին մէջ եւ զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով: Խորհուրդը ուշադրութեան առաւ Գասըմ-Փաշայի եկեղեցւոյ հաշուոց մասին կնքուած համարակալութեան տեղեկագիրը, եւ հաշուետումարներու մէջ ձեռակերտութեան վերաբերեալ ինչ ինչ թերութիւններ տեսնելով, որոշեց դարձնել տումարները, այդ թերութիւնները ուղղելու եւ ապա վերադարձնելու՝ վաւերացման համար:—Գոնտալէի եկեղեցւոյ նախորդ ժամկոչ Գրիգոր Յովհաննէսեանի պահանջից խնդիրը ուշադրութեան առաւ, ի ներկայութեան Թաղ. Խորհրդոյ ատենադպիր Մելիքեան Եղիազար էֆ.ի, եւ որոշեց այս մասին ելեւմտից տեսչութենէն տեղեկութիւններ ստանալ, եւ ապա ըստ այնմ կարգադրել կարեւորը:—Գումգաբուի գրաւ Թաղ. Խորհուրդը գրով մը գանգատ յայտնած էր Մայր եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհրդոյ դէմ՝ Պէզճեան Յարութիւն ամիրայի կտակարժէնները անձամբ թողած ըլլալուն համար, եւ այս առթիւ իրաւասութեան խնդիր մը յարուցած էր: Խորհուրդը որոշեց գրել Մայր եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհրդոյ եւ այս մասին բացատրութիւն պահանջել եւ միւս կողմէ հրաւիրեց Գումգաբուի Թաղ. Խորհրդոյ դիւանը յառաջիկայ նստին:—Ուշադրութեան առնուեցաւ Վանայ առաջն. տեղապահին մէկ գիրը՝ որ կը վերաբերէր Ֆէրճիւլեան հանգուցեալ Ակեատի Պոլսոյ Իմամէլի խանի սենեակներու վարձքի խնդրին, եւ որոշուեցաւ գրել Եէնիգաբուի Թաղ. Խորհրդոյ եւ հարկ եղած բացատրութիւնները պահանջել:—Նուազածու հանգուցեալ Թագւորի կտակային խնդիրը, որ Խառն Ժողովոյ կողմէ յանձնուած էր Տնտես. Խորհրդոյ ուշադրութեան, յանձնուեցաւ Խորհրդոյ ներքին դիւանագրութեան, ուսումնասիրել եւ տեղեկագրել Խորհրդոյ յառաջիկայ նստին:—Ի գիտութիւն կարդացուեցաւ Ադրիանուպոլսոյ Տեղապահին մէկ գիրը, որով կը ծանուցանէ թէ՝ քաղաքին մէջ գտնուած Լիմ եւ Կտուց անապատներու սեփական կալուածոց նորոգութեան ձեռնարկուած է եւ հաշիւներն ալ պիտի ուղարկուին Պատրիարքարան, աւարտումէն վերջ:—Խորհուրդը նկատելով որ Վարչական Ժողովները ներկայ տօնական օրերու առթիւ դադար առած են, որոշեց ինքն ալ դադրեցնել իր նիստերը մինչեւ նոյն ատեն:

—Ազն. Մկրտիչ էֆ. Լաւեան նախընթաց օր մայրաքաղաքս հասաւ Եւրոպայէն, ուր կը գտնուէր քանի ամիսներէ ի վեր:

—Երէկ Պարտիզակէն մայրաքաղաքս հասաւ Բերայի Աւագերէց Տ. Մկրտիչ Հայրը:

—Պարտիզակէն գրուած նամակէ մը կը տեղեկանանք թէ Արեւելքի եւ Մասիսի աշխատակից Տօքթ. Յ. Տէր Ստեփանեան անցած շաբթու դաշտային ճաշի հրաւիրած է Արմաշու Դպրեվանքի վանահայր Տ. Եղիշէ եպիսկ. Դուրեանը գիւղին գլուխը գտնուող Ս. Մինաս հռչակաւոր բարձունքին վրայ, Արմաշու վարդապետներուն եւ 16 աշակերտներու հետ մէկտեղ, որոնք տարեկան արձակուրդի առթիւ շրջակայ գիւղերը պտոյտի ելած էին: Բերայի Աւագերէց Տ. Մկրտիչ Հայրն ալ, որուն Պարտիզակ երթալը գրած էինք, մասնակցած է Արմաշականներուն դաշտային սեղանին:

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս պատիւ ունի ներկայիւս շնորհակալութեամբ ծանուցանել թէ Միքայէլ էֆ. Յակոբեան իր ամուսնութեան 25րդ տարեդարձին առթիւ յիշելով նաեւ հաստատութեանս պատսպարեալները, այս անգամ բարեհաճեցաւ մէկ հակ (200 ծրար) սիկարէթ կառու նուիրել, որուն համար Հոգաբարձութիւնս նոյն յարգի ընդհանուր պատսպարելոց երախտագիտական զգացմանց հետ իր խորին եւ սրտագին շնորհակալիքը կը փութայ յայտնել ազնիւ նուիրատուին:

—Հանգուցեալ Տիկին Նեկտար Փարթուղալեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի մէկ օսմ. ոսկի նուիրած են Հիւանդանոցիս այրի Տիկին Էֆթիկ Ն. Տեատեան եւ զաւակները:

(Հոգաբարձութիւն)

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Հաճութեամբ կը ծանուցանենք Սիմոն էֆ. Գայսէրեանի նշանախօսութիւնը Օր. Երանուհի Մ. Յակոբեանի հետ, որ կատարուած է կիրակի օրը, Պէօյիւքտէրէ, Յակոբեանց էֆ.ի ամառանոցին մէջ:

Գայսէրեան էֆ., Իւնիօն ապահովագրական Ընկերութեան համակրելի Տնօրէնը, ոչ միայն իր պատուաւոր գործունէութեամբը եւ ուղղամտութեամբը յարգելի դիրք կը գրաւէ հրապարակին վրայ, այլ նաեւ բարենպաստ հաստատութեանց նկատմամբ ամէն առթիւ իր ցոյց տուած հոգածութեամբ ծանօթ ու համակրելի դէմք մըն է: Գալով Օր. Երանուհիի, Ազն. Միքայէլ էֆ. Յակոբեանի դուստրը, անիկա իր ստացած ընտիր դաստիարակութեան միացուցած անձնական ձիրքեր, հայ գեղեցիկ սեռին պատիւ բերող օրիորդ մըն է:

Ջերմապէս կը շնորհաւորենք այս նշանախօսութիւնը:

Հեռագիր Այսօրուան

(Աժանս տը Քոնսթանթինօբլը)

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

ԲԱՐԻԶ, 21 օգոստոս.—Լրագիրները կ'ըսեն թէ Ռուսիոյ կայսրը սեպտեմբեր 17ին Ֆրանսա պիտի ժամանէ. բայց տակաւին յայտնի չէ թէ ո՛րքան ատեն հոն պիտի մնայ:

—Նախագահ Պ. Լուպէ տեսակցութեան մը մէջ յայտարարեց թէ Ռուսիոյ կայսեր այցելութիւնը նոր նուիրագործութիւն մը պիտի ըլլայ Ռուսիոյ ու Ֆրանսայի դաշնակցութեան, ինչ որ միակ նպատակն է Ն. Վեհափառութեան ուղեւորութեանը:

—Ֆրանսայի նահանգային Խորհուրդներէն մէկ քանին ալ որոշեցին ուղերձներ մատուցանել Ռուսիոյ կայսեր, կայսրուհիին ու նախագահ Պ. Լուպէի. նաեւ շնորհաւորութիւններ՝ Նոյնին Վեհափառութեանց Ֆրանսա ուղեւորելուն համար:

ԺԱՆՏԱԽՏ

ՊՈՒՔՐԷՇ.—Ռումանիոյ առողջապահական բարձրագոյն Խորհուրդը առանձին հինգ օրուան [illegible] Սուլինայի մէջ հաստատուած քարանթինէն Կ. Պոլսոյ ժամանումներուն դէմ:

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ՔԷՓԹԱՈՒՆ.—Պօէրները, վերջին շաբաթներ, գէթ ի Պորտէլ-Խաֆի կողմերը յառաջացած ըլլալով, Բարկլէյի քաղաքապահները եւ տեղական զինուորները արգիլեցին անոնց յառաջացումը: Թշնամին մօտը գտնուելուն համար Պորտէլ-Խաֆի շրջականերուն հեռագրական ու թղթատարական յարաբերութիւնները ընդմիջուած են:

ՉԻՆՈՒ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԼՈՆՏՐԱ.—Թայմզ կը հրատարակէ այն բրոթոքոլը զոր տէրութեանց դեսպանները յանձնեցին չինական պատուիրակներուն, եւ որ կը պարունակէ արդէն ծանօթ եղած տրամադրութիւնները. նաեւ անոնք որ կը վերաբերին տէրութեանց կողմէ Չինէն պահանջուած 450 միլիոն թաէլի հատուցման:

(Աժանս Նասիոնալ)

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

ԲԱՐԻԶ, 21 օգոստոս.—Հակառակ տրուած լուրերու, Ռուսիոյ կայսրը Գոմբիէնը պիտի երթայ, բայց ոչ թէ Բարիզ:

—Էքօ տը Բարի կ'իմանայ թէ Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Լամզտորֆ կոմսն ալ կայսեր ու կայսրուհիին հետ Ֆրանսա պիտի երթայ:

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ԲԱՐԻԶ.—Զրոյց կայ թէ քանի մը մասնաւոր [illegible], Ռուսիոյ կայսեր Ֆրանսա գտնուելէն օգտուելով, Պօէրներուն ի նպաստ ցոյցեր պիտի կազմակերպեն եւ միջամտութիւն մը կամ իրաւարարութիւն մը պիտի պահանջեն:

ՉԻՆՈՒ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԼՈՆՏՐԱ.—Բէքինէն կը հեռագրեն թէ վերջնական բրոթոքոլը որուն հաւանած են բոլոր տէրութիւնները, Սի-Նկան-Ֆու ղրկուելով Չինու թագաւորին ներկայացուեր է:

ՎԵՀԱՊԵՏՆԵՐՈՒ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՊԷՐԼԻՆ.—Յառաջիկայ ուրբաթ, 23 օգոստոս, Անգլիոյ թագաւորը Վիլհէլմսհէօհէի մէջ, այցելութիւն պիտի տայ Վիլհէլմ կայսեր:

—Նիւ Եորք-Հէրըլտ կ'ըսէ թէ Գերմանիոյ նախարարապետ Ֆոն Պիւլով կոմսը ու Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար կոմս Լամզտորֆ Բիլի մէջ ներկայ պիտի գտնուին Գերմանիոյ ու Ռուսիոյ կայսրերուն եւ Անգլիոյ թագաւորին տեսակցութեանց:

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՄԵՐԻԿԱ

ԼՈՆՏՐԱ.—Բանամայէն կը հեռագրեն թէ Վենեզուէլայի ու Քոլոմպիոյ վէճը շատ ծանրացած է: Բանամայի կառավարիչը զինուորներ կը կազմակերպէ՝ Նիքարակուա արշաւելու համար:

ՍՊԱՆԻԱ

ՄԱՏՐԻՏ.—Սպանիական պանքան հարիւրին երեքուկէսի բարձրացուց դրամազեղչի սակը:

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը
Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ չունինք

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Բաժ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	27	02
Ամէնէն բարձր գին	»	27	05
Ամէնէն վար գին	»	27	02
Բումէլիի երկթ. գոց.	Ֆր.	104	12
Ամէնէն բարձր գին	»	104	75
Ամէնէն վար գին	»	104	—

ԲԱՑՈՒՄ 9 Օգոստոս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Փ. Կ.	26	38 1/2
Բումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	103	75
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		13	—
Օսմ. Պանքա		—	—
[illegible] Օսմ.		0	10
Սոս. Օթ. Տանմ է Վալէօ.		0	12
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	02
Թրամուէյի բաժնեթ.		5	85
» [illegible]		191	75
» պարտաթ.		476	—
[illegible] Կ. Պոլսոյ		461	—
Թրանսվալ		85	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոնէ ամիս	Ղրշ.	109	10
» » » չէք	»	110	03
Բարիզ » »	Ֆր.	23	08
» » » չէք	»	23	08
Պէրլին առանձին չէք	Մարք	18	55
Վիեննա չէք	Ֆիօր.	21	78

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	19
Անգլիական ոսկի	»	110	01
Ռուս իմբէրիալ	»	90	30
Ֆլորին	»	51	08
Մէճիտիէ ոսկի	»	108	04
Մէճիտիէ	»	102	—
[illegible]	Օ. Ո.	8	57

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 21 Օգոստոս

Անգլիական Քոնսոլիտէ	91	75
Օսմանեան Թուրք սէրի Բ.	49	75
Օսմանեան Թուրք սէրի Դ. բաց.	24	63
Օսմանեան Թուրք սէրի Դ. գոց.	24	50
Օսմանեան Պանքա	11	—
Ռուսական 1890	94	—
Հելլենական 5 %	39	—
» Մօնօբօլ	42	—
Պուլկարական 1888	81	50
Իտալական Ռէնթ	107	50
Տօմինիոն	103	—
Թրանսվալ	8	37
Այտընի երկաթուղի	13	—
[illegible]	28	36

ԲԱՐԻԶ, 21 Օգոստոս

[illegible] 3 %		101	70
» » 3 ½ %		101	72
Օսմ. Թուրք. սէրի Դ.) բաց.	Ղրշ.	25	15
) գոց.	»	50	90
» » » Բ.	»	50	90
« « « Գ.	»	27	25
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	527	—
Օսմանիէ	»	474	—
Բումէլիի երկաթուղի	»	105	—
[illegible]	»	518	—
Օսմ. Ռէժի	»	317	—
[illegible] 4 %		511	—
Քրէտի Լիօնէ		1039	—
[illegible]	»	99	05
Սպանիական արտաքին	»	71	50
» [illegible]	»	76	50
[illegible]	»	25	230
[illegible]	»	—	3

ՎԻԵՆՆԱ, 21 Օգոստոս

Թրք. Լոտէրի վիճակ	»	139	60
Բումէլիի երկաթուղի	»	99	—
Օսմ. Ռէժի	»	281	—

ՊԷՐԼԻՆ, 21 Օգոստոս

Ռուպլի	»	—	—
Բումէլիի երկաթուղի	»	100	90
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	101	—
Թրք. Լոտէրի վիճակ 3 ամս.	»	30	256

ՊՐԻՒՔՍԷԼ, 21 Օգոստոս

Օսմ. Թուրք. սէրի Դ.	24	75
Բումէլիի երկաթուղի	104	75

ՊԱԶԱՐ ՍԹԱՄՊՈՒԼ
ԱՊՏՈՒՐՐԱՀՄԱՆ ԹԷՎՖԻՔ ԷՖԷՆՏԻ
Պոլիս, Պահճէ Գաբու, թիւ 51

Այս ծանօթ վաճառատան մէջ կարելի է գտնել եւրոպական լաւագոյն ապրանքներ, շապիկներ, գիշերնոցներ, տէքօլթէ շապիկներ, թաշկինակներ, գուլպաներ, փանէլաներ, անուշահոտութիւններ, [illegible] լամբաներ, պայուսակներ եւ այլն, եւ այլն: Բոլոր ասոնք աներեւակայելի ըլլալու աստիճան աժան գիներով: Յիշեցէք ու գոհ պիտի մնաք:

ՏՕՔԹՕՐ Կ. ԱԹԱՆԱՍԵԱՆ որ տասնըհինգ տարիէ ի վեր իբր Բժիշկ, Վիրաբոյժ եւ Մանկաբարձ իր յաջողակութեամբ, գոհ ըրած էր հասարակութիւնը, վերջերս ուղեւորութիւն մը ըրած է Եւրոպա յատկապէս մօտէն ուսումնասիրելու համար արդի վիրաբուժական գործողութեանց վերջին կատարելագործեալ դրութեանց ամէն մանրամասնութիւնները (techniques), եւ յաջորդաբար Եւրոպայի գլխաւոր բժշկական կեդրոններուն՝ ԷՏԻՆՊՈՒՐԿԻ, ԼՈՆՏՈՆԻ, ԲԱՐԻԶԻ ԵՒ ՎԻԵՆՆԱՅԻ հիւանդանոցներուն մէջ ժամանակիս են նշանաւոր վիրաբոյժներուն կատարած գործողութիւններուն որոնց հետեւելով՝ ուսումնասիրած է, մանաւանդ կանանց ներքին գործարաններու, եւ որովայնի վրայ կատարուած ամէն գործողութիւնները (Laparotomie), եւ ասոնց համար պէտք եղած գործիքներն ալ հոգալով վերադարձած է այժմ իր բնակավայրը ԻԶՄԻՐ: Ուստի պատիւ ունի ծանուցանել յարգոյ հասարակութեան թէ պատրաստ է դարմանելու իրեն դիմող ամէն հիւանդները. կատարել ամէն տեսակ վիրաբուժական գործողութիւններ մարմնոյ որ եւ է մասին վրայ: Կը տեղաւորէ կոտրած եւ խախտած (քըրըք, չըքըք) ոսկորները նորագոյն մեթոտներով: Մասնաւորապէս յանձն կ'առնէ դարմանել ԿԱՆԱՆՑ ծննդական գործարանաց հիւանդութիւնները՝ ժամանակիս են կատարելագործեալ կերպերովը:

Ամէն Ուրբաթ օր ձրի կը դարմանէ աղքատաց ԱԿԱՆՋԻ ՔԻԹԻ եւ ԿՈԿՈՐԴԻ հիւանդութիւնները եւ վիրաբուժական գործողութիւններ կը կատարէ:

486 68—100

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ
ԲԻՒՐԷԱՒ
Ս. ԵՒ Ի. ԵՒ Ա. ՄԵՆՏԱՔՍԱ
ԳԻՆԵՑԱՔԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ

Պատիւ ունինք տեղեկացնելու Օսմանեան կայսրութեան մէջ գտնուած մեր բոլոր յաճախորդներուն, որ մեր ապրանքաց վաճառման համար ԸՆԴՀ. ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ մը հաստատած ենք, Ղալաթիա, Մումհանէ ճատտէսի Ղալաթա-Խան թիւ 9, Տնօրէնութիւնը յանձնելով մեր լիազօր ներկայացուցիչ

Պ. ՍԹԻԼԵԱՆՈՍ ՍԱՅԵԱՆԻԻ

Հետեւաբար կը խնդրենք մեր պատուարժան յաճախորդներէն նշանակել վերոյիշեալ հասցէն, ուր յառաջիկային ապրանքները պէտք է ըլլան: Մեր արտադրութեանց ունեցած համբաւին եւ մեծ վաճառման հետեւանօք, կեղծիքը խիստ շատ են, բայց դիւրին է խարդախութիւնը երեւան հանել, բաւական է որ գնողը պահանջէ թուրքերէն, յունարէն եւ ֆրանսերէն լեզուաւ պանտրոլը, որ կը կրէ կայս. պալատան քիմիագէտ Պ. Ս. Լ. Սէվկրոսի կնիքը եւ ստորագրութիւնը. պանտրոլը ԷԹԻՔԷԹԻՆ վրայէն կը սկսի, եւ շիշին բերանին քափսիւլը կը ծածկէ, նաեւ մեր ստորագրութիւնը կրող ուրիշ մէկ պանտրոլ մը՝ նոյն քափսիւլին բոլորտիքը փակցուած է: Միեւնոյն պարագային չենք մոռնար նաեւ յիշեցնելու մեր յաճախորդներուն որ մեր գործարանը միմիայն գոնեագ արտադրելու մասնագիտութիւնը ունի:

9—36 Ս. ԵՒ Ի. ԵՒ Ա. ՄԵՆՏԱՔՍԱ

ԱԶԴ

Փորձառու համարակալ մը պատրաստ է այցելութեամբ, ամէն տեսակ առեւտրական եւ սեղանաւորական տումարներ բռնել, խառնակ հաշիւներ պարզել եւ կարգադրել, ըստ օրինի, կրկնատումարի դրութեամբ, չափաւոր պայմաններով: Դիմել լրագրոյս տնօրէնութեան: 5—10

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսայի Շահանէէ մուպայեա օլունաճագ եիրմի պէշ պին գանթար սաման իլէ շաիր վէ եուլաֆըն մինագասասընա պաշլանըլըդըղընտան իխալէ թալիպ օլանլարըն թէքլիֆնամէ աղչէսինի վէ եա մուքաւէլէ քէֆալէթնամէսի մուքաւէլէհալէէն Խազինէի ճէլիլէի միւշարիլէյհա կէլմէլերի իլան օլունուր:

ֆի 6 աղուսթօս 317 3—3

ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843ին
Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ 563 ՄԻԼԻՈՆ 961 ՀԱԶԱՐ Ֆրանք

Ապահովագրական ամէն կարելի դրութիւնները կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք, զաւակաց դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, եւայլն

Մուչուալ Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուիք.—Առատաձեռն պայմաններ, վճարմանց դիւրութիւնք։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ Գ. Ֆ. ՀԷՌ, ընդհանուր գործակալ, Խասեէթ խան, Վօյվօտա փողոց, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։ 579

ԹԻ ԿՐԷՇԱՄ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Ի ԼՈՆՏՈՆ

Ընկերութեան դրամագլուխը 31 դեկ. 1898ին
162, 924, 140 ֆրանք

Տարեկան եկամուտ, ապահովագրութիւններ և այլն՝ 31 դեկտեմբեր 1898ին
29, 765, 473 ֆրանք

Ընկերութեան հաստատութեան թուականէն՝ այսինքն 1848է ի վեր, ապահովագրեալներու եղած վճարումք, կենսաթոշակ, եւն.
362, 858,507 ֆրանք

1898 տարուան մէջ ընկերութիւնը 6619 թղթեր տուած է որոնք 58,680,000 ֆրանքի դրամագլուխ մը կը ներկայացնեն։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն Գ. Գ. ԷՏՈՒԸՐՍ ԵՒ ՈՐԴԻ, Պոլիս, Մէյտանճըգ փողոց, Ալալէմճի խան։

Միջնորդներուն լաւ վարձատրութիւն պիտի ըլլայ։

Փոխ-գործակալութիւն, Ղալաթիա, Մէյմէնէթլի խան։

ՏՈՔԹԷՕՐ Յ. ԱՐԱԳԵԱՆ
Ծանօթ ատամնաբոյժ Բարիզի,
Ի Սիթէ տը Բերա, Թիւ 1

Ամէն օր կ'ընդունի ժամը 4էն 10 (Ը. Թ.)։ Բշ. և Ուրբ. կէս օրէն առաջ Սիրքէճիի դեղարան [illegible]։ [illegible] օրերը ժամադրութեամբ։

Աղքատաց ձրի 490

HUILE DE HOGG

ՄՕՐԻՒ ՁԿԱՆ ԻՒՂ

Յայտնի է թէ մօրիւ ձկան իւղի գործածութիւնը, մանաւանդ ձմեռը որքան օգտակար ու յանձնարարուած է փափկակազմ անձերու (երէց մարդ, կին ու տղայ) անարիւնութենէ և կուրծքի հիւանդութիւններէ տառապողներու։ Բայց անոր փրկարար արդիւնքները ձեռք բերելու համար, պէտք է որ այդ իւղը զուտ ու առաջին կարգի ըլլայ։ Հետեւաբար պէտք է զգուշանալ կեղծերէն ու ստորին տեսակներէն, որոնք հրապարակին վրայ կը ծախուին, և որոնց գործածութիւնը աւելի վնասակար է քան օգտակար։

Գ. Հօկ Թէր-Նէօվի մէջ ձկնարաններ ունի, ուր մօրիւ ձկան իւղը մեծ խնամքով կը հանուի։ Այս իւղը, [illegible] անարատութեամբ, եռանկիւնաձեւ շիշերու մէջ դրուած է, որ ամէնուն ծանօթ է [illegible] և Բարիզի Ինիօն տէ Ֆապրիքան ընկերութեան կողմէ երաշխաւորութեան դրոշմով մը կնքուած է։ Բոլոր նշանաւոր բժիշկները կէս դարէ ի վեր հիւանդներուն այս ձկան իւղը կը յանձնարարեն՝ կեղծերէն և նմանութիւններէն զգուշանալ։ Հօկի մօրիւ ձկան իւղը կը ծախուի դեղագործներու և դեղավաճառներու քով։ Միակ տէրն է Թ. Բ. Հօկ, 2 Թիւ, Քասթիկլիօն Բարիզ։

ՍԱՆԴԱԼ ՄԻՏԻ
ՄԻԱԿ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ ՄԻՋՕՐԻ ՀՈՒԶԱԿԱՒՈՐ ՍԱՆԴԱԼՈՎ
SANTAL MIDY

ՍԱՆԴՕԼ ՄԻՏԻ

Անվնաս. կը ջնջէ [illegible], 48 ժամուան մէջ կը բուժէ հոսումները. յոյժ ազդիկ է միզանցքի հիւանդութեանց մէջ, միզանցքաբորբոքման, արիւնամիզութեան, առանց միջացաւ պատճառելու զոր առաջ կը բերեն անզուտ և ուրիշ դեղերու հետ խառն սանդալները։
Ամէն քափսիւլ ՄԻՏԻ անունը կը կրէ։
Ամէն դեղարաններ
A.

1900ի ԲԱՐԻԶԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍ

ՊԱՐԶՈՒԹԻՒՆ ԹԵԹԵՒՈՒԹԻՒՆ
ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԱՐԱԳՈՒԹԻՒՆ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՇԽԱՐՀԱՃԱՆԱՉ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆ
ՆԻՒ-ՀՈՄ

Ստացած է մեծ մրցանակը և Արուեստահանդէսին մէջ անմրցելի եղած են։ Այս մեքենաները ամէն կերպով միւս տեսակներէն գերազանց են։ Մեքենաներու գործածութեան կերպերը ձրի կ'ուսուցուին և նորոգութիւնները ձրի կը կատարուին։

Թուրքիոյ համար միակ ներկայացուցիչ Յ. Կ. ՄԻԱՆՍԵԱՆ ՈՐԴԻՔ
ԸՆԴՀ. ՄԹԵՐԱՆՈՑ.—Պոլիս, Պահճէգաբու, Համիտիյէ ճատտէսի Թիւ 7
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ.—Իզմիտ, Սիլիվրի, Աֆիոն-Գարահիսարի եւն.ի մէջ։ 575

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ
HUNYADI JANOS
Անմիջական, ապահով եւ դիւրին կերպով կ'ազդէ
Տիեզերահռչակ համբաւ
ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԵՐԷՆ
Պահանջելու է ճշմարիտ անունը պարունակող պիտակով շիշեր
ANDREAS SAXLEHNER
Կը ծախուի գլխաւոր դեղավաճառներուն և դեղագործներուն քով։ 387

ՈՅԺԻ ՃՇՄԱՐԻՏ ՕՇԱՐԱԿ

Բարիզի առաջնակարգ բժիշկներէն Տոքթ. Լուան տիւ Գօա կը գրէ. «Բազմաթիւ հիւանդներու վրայ ըրած յաջող փորձերս զիս համոզեցին որ, ԷԼԻՔՍԻՐ ՄԻՏԻՆ յոգնած ու տկարացած անդամները զօրացնելով երիտասարդական ոյժ և թարմ կեանք կը պարգեւէ մարմնոյն։ Նախ արիւնը կը մաքրէ, կը զօրացնէ ու աստիճանաբար կը բուժէ տկարութիւնը, մէջքի և ողնայարի ոսկորներու ցաւերը, վատուժութիւնն ու անբուժելի հռչակուած ԱՆԿԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆԸ»։ Ծննդական գործարաններու յատուկ ազդու դեղերովը ծանօթ Բրօֆ. Միտիի պատրաստած այս ԷԼԻՔՍԻՐ ՄԻՏԻՆ կազդուրիչ, գրգռիչ և մարսեցուցիչ ըլլալով, ծերեր, ապաքինողներ և զեղծումներու պատճառով անկարողութեան ենթարկուած անձեր անհրաժեշտ է որ փութան օգտուիլ այս քաղցրահամ ելիքսիրին աշխուժացուցիչ յատկութիւններէն։ Կը ծախուի Գասապեանի, Քիւչիւքեանի, Մէչիքեի, Վօնտեցիանոսի դեղարաններուն ու մթերանոցներուն մէջ։

527 31—52

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
[illegible] Լիվըրփուլ [illegible] Ամերիկա [illegible]

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Իվէրնիա	13900	Սիլվանիա	5591
Սաքսոնիա	13900	[illegible]	4841
Լուքանիա	12952	Վէրիա	3229
Քամբանիա	12950	Պավիա	2941
Ուլթոնիա	8845	[illegible]	2936
Ումպրիա	8128	[illegible]	2935
Էթրուրիա	8120	[illegible]	2551
Սէրվիա	7392	Ալէփփօ	2131
Աւրանիա	7389	[illegible]	1814

Շերպուրկ շոգենաւը, նաւապետ Թէրպինս, ամսոյս 30ին ընդհանուր վաճառքով Լիվըրփուլէն հոս պիտի ժամանէ։
Դիմել առ ՃՈԼԻ և ՍԻՆԿԸՐ
Joly et Seager
Մէյմէնէթլի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա. Գարա Մուսթաֆա փողոց։ 355

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Տ^ՐՍ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
(Տաննի գարեջրատան վրայի յարկը, ճիշդ Զօպանեանց դէմը)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ [illegible] ակռաները մէկ անգամէն կը լեցնէ առանց ցաւով դիմելու և քաշուած վերադառնալու պայմանաւ։

Նորաձեւ եղանակաւ, ոսկէ, [illegible] արհեստական ակռաներ կը պատրաստէ, յար և նման բնական, դիմի ձեւաւորութիւն [illegible], ծամողութիւն և ազատ արտասանութիւն [illegible]։

Բերնի հիւանդութեանց կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաև [illegible] և ամենակատարելագործեալ գործիներու միջոցաւ [illegible], առանց ցաւի [illegible]։

Յ. Գ. [illegible] օրերն ալ (միջնէ կէս օր) ինչպէս նաև ամէն օր (միջնէ կէս գիշեր) [illegible]։

Ծանօթ.—[illegible] ԶՈՒՆՆԻՆ !! 197

ERNEST GLAVANY
ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԷՌՆԷՍԹ ԿԼԱՎԱՆԻ
ՂԱԼԱԹԻԱ, ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻ ԿԱՐԳԸ, ՑԱԿՈԲԵԱՆ ԽԱՆ

Սոյն դրամատունը կը վաճառէ ամէն տեսակ արժեթուղթեր՝ իրենց գինին համեմատութեամբ՝ ամսական 20 ղրշ.էն մինչեւ 100 ղրշ. որոշեալ գումարի մը վճարմամբ։ Դրամատունը առաջ քաշուած վիճակահանութեանց թիւերը նայելու և շահուած պարգեւները գանձելու համար՝ ամէն կերպ դիւրութիւն ցոյց կուտայ։

Գնողները երբ առաջին վճարումը ընեն, իրենց մուրհակ մը կը տրուի մեր կողմէ ստորագրուած և դրոշմուած։ Ասկէ զատ արժեթուղթին թիւը ցոյց տուող ուրիշ ծանուցագիր մըն ալ կը տրուի, և գնողը նոյն ատենէն իսկ ամէն վիճակահանութեանց մասնակցելու իրաւունք ունենալով, շահածը ամբողջապէս կ'առնէ։

Աւելորդ է յայտնել թէ ամէնէն աղքատն անգամ այս դիւրութեամբ կրնայ արժեթուղթի տէր ըլլալ, և յայտնի է որ ամսական 20 ղրշ.ի վճարումը մեծ զոհողութիւն մը չըլլալով և ամէն մարդու դիւրամատչելի ըլլալով, ամէն հաւանականութիւն ունի օր մը շահելու, և եթէ երբեք չշահի ալ, իր վճարումներուն շնորհիւ, յառաջիկային արժեթուղթի տէր պիտի ըլլայ, որ իրեն համար շահու աղբիւր մըն է։

Պիտի պահէք ձեր գոյնին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մասնաւոր բրնձափոշի
La VELOUTINE
պատրաստուած ԲԻՍՄՈՒԹՈՎ
[illegible] 534
CH^les FAY, Perfumista
PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
(Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայ)

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալամօ	1069	[illegible]	1497	[illegible]	1011	Մալմօ	724	[illegible]	136
Ալէքթօ	3807	[illegible]	2906	[illegible]	1695	Մարէնկօ	3273	[illegible]	1115
Անճելօ	1541	[illegible]	895	[illegible]	775	Մարթէլլօ	3709	[illegible]	1735
Արիոստօ	2377	[illegible]	4311	[illegible]	1581	[illegible]	3557	[illegible]	1182
[illegible]	1833	[illegible]	937	Հիտալկօ	3730	Միլօ	1057	[illegible]	1205
Գօլօմպիօ	1264	[illegible]	2383	Հօրացիօ	3600	Մօնթէպէլլօ	1785	[illegible]	1827
[illegible]	1076	[illegible]	1718	[illegible]	595	Մուրիլլօ	2418	Թ. Ուիլսըն	1542
[illegible]	841	[illegible]	504	[illegible]	2354	Նէրօ	1083	[illegible]	3527
[illegible]	4431	[illegible]	2464	[illegible]	5540	[illegible]	4100	[illegible]	1474
[illegible]	1671	[illegible]	1530	[illegible]	1080	Օթէլլօ	4086	[illegible]	487
[illegible]	1327	[illegible]	1841	[illegible]	1052	Օրլանտօ	1585	[illegible]	2429
[illegible]	1344	[illegible]	954	Կօլփինօ	2307	[illegible]	1687	[illegible]	1914
Դագօ	1094	[illegible]	1828	[illegible]	1700	[illegible]	519	Վօլօ	1289
[illegible]	3729	[illegible]	849	Լէօ	1058	Րիալթօ	2222	[illegible]	2891
[illegible]	1834	Ֆրանչիսքօ	4582	[illegible]	2372	Րինալտօ	1663	[illegible]	1850
[illegible]	3697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Ռոլլօ	1813	Զէնօ	1200
[illegible]	4285	Կիթանօ	1248	Լօրէնզօ	3191	Ռոմէօ	1789		

[illegible] շոգենաւը, նաւապետ Սմիթ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է։
[illegible] շոգենաւը, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ և ամսոյս 16ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս գալու համար։
Դիմել առ գործակալս [illegible]
Թիւ 22—24, [illegible] խան, Ղալաթիա 177

COMP RUSS
NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
[illegible]

Կշ. 7/20 Օտեսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Կշ. 8/21 Իզմիր, Փիրէ, Աղեքսանդրիա ժամ 10ին միջօրէէն առաջ ([illegible])։
Եշ. 9/22 Օտեսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ
Եշ. 9/22 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Բաթում [illegible] ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Ուր. 10/23 Օտեսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։ 151

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
[illegible]
Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Ծանօթ ուղղակի Մարսէյլի համար. Առաջին կարգ 245 ֆրանք. Երկրորդ 175 ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին Թօփ Հանէ [illegible] 516 [illegible]

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվըրփուլ և [illegible]

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վինիֆրէտեան	10500	[illegible]	3500
[illegible]	10500	[illegible]	3500
[illegible]	10500	[illegible]	3000
Լանքասթրեան	9000	[illegible]	3500
Փիլատէլֆեան	9000	[illegible]	2500
[illegible]	8000	[illegible]	2500
[illegible]	8000	[illegible]	2500
[illegible]	8000	[illegible]	2500
[illegible]	8000	[illegible]	2000
[illegible]	8700	[illegible]	900
[illegible]	8700	[illegible]	800
[illegible]	8700	[illegible]	800
[illegible]	8500		

[illegible] 24 ժամ առաջ։
Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ
[illegible]
Ղալաթիա, [illegible]
610 [illegible]

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
[illegible]

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
[illegible]	3000	[illegible]	2500
[illegible]	3000	[illegible]	3400
[illegible]	3000	[illegible]	2250
[illegible]	3000	[illegible]	2256
[illegible]	3000	[illegible]	2000
[illegible]	3000	[illegible]	1500
[illegible]	2500	[illegible]	1500

Դիմել առ [illegible] և Ընկ.
[illegible] խան
[illegible] և ԸՆԿ.
194 21, [illegible]

[illegible]

— 42 —

ՆԱՄԱԿԱՆԻ ԱՌ ՕՐԻՈՐԴՍ

13.

ՀԵՏԱՔՐՔՐՈՒԹԻՒՆ

Այնչափ լաւ և օգտակար բաներ կան մեր հոգածութեան, մեր ուշադրութեան արժանի, որ արդարեւ մարդ չի կրնար ըմբռնել թէ ի՛նչպիսի զգացման կ'անսան ուրիշներուն գործերով այդչափ շատ զբաղողները։

Ցաւ ի սիրտ կը յայտնեմ, սիրելի օրիորդ, թէ հետաքրքրութեան այս գէշ թերութիւնը յատուկ է կիներուն։ Պէ՞տք է ձեզի հարցնել ասոր պատճառը։ Եւ եթէ հարցնեմ, միթէ պիտի պատասխանէ՞ք ինծի. կը հաւատա՛ք անգործութեան, շատախօսութեան, անտարբերութեան, նոյնիսկ լուրջ բաներէ խորշումի ազդեցութեան։ Բոլոր այս բաներէն քիչ մը կը գտնուի ա՛յն պէտքին մէջ՝ որ կիները կը մղէ անհանգիստ ըլլալու այն ամէն բանի համար, որ չի վերաբերիր ո՛չ իրենց ընտանիքին, ո՛չ իրենց տան, ոչ ալ իրենց առանձնայատուկ կատարելագործումին։ Կայ նաև կանանց համար խիստ սովորական եղող ա՛յն բուռն բաղձանքը հետամուտ ըլլալու համար թէ յարաբերաբար ի՛նչպիսի կարծիք ունին ուրիշներն իրենց վրայ։ Տիկին մը, որուն հարցուցի թէ ի՛նչ է կանացի հետաքրքրութեան մասնաւոր նպատակակէտը, ձեզ իսկ գնահատելի անկեղծութեամբ մը պատասխանեց ինծի առանց երբեք վարանելու. «Մեր հետաքրքրութիւնը կը ծառայէ գիտնալու մեզ թէ մարդիկ ի՛նչ լաւ բան կը խորհին մեր վրայ, և ի՛նչ գէշ բան՝ ուրիշներուն վրայ։ Եկեղեցական մըն է, աւելցուց, այս գաղափարն ինծի ներշնչողը, և փորձառութիւնը ցոյց տուաւ ինծի թէ այդ գաղափարն ստոյգ էր»։

Երբ կին մը միտքը կը դնէ տեսնել, երեւան հանել, գուշակել, և երբ իր աչքերը զինուած են չարամիտ հետաքրքրութեամբ մը, չի կայ բան մը՝ որուն չխիզախէ և այդ կարգի պարագաներուն մէջ, այնպիսի կորով մը ցոյց կուտայ որ եթէ լաւ բանի մը համար գործածուէր, հրաշքներ յառաջ պիտի բերէր։ Շատ մարդկերու համար, լա Պրիւյէր մեծ իրաւամբ ըսած է. «Հետաքրքրութիւնն զբօսանք մը չէ, այլ կիրք մըն է, և յաճախ ա՛յնչափ բուռն՝ որ միմիայն իր առարկային փանաքի ըլլալուն պատճառաւ տեղի կուտայ սիրոյ և փառասիրութեան։

Երբ հետաքրքրութիւնը կիրքի մը նկարագիրը չունի, տեսակ մը հիւանդութիւն է՝ որ, ամէն տեսակ առիթներով, ամէնէն չնչին պատրուակներով կ'երեւան կ'ելնէ ու անհաճ կերպով կը վատնէ ժամանակ և ուշադրութիւն։ Փողոցներու մէջ և հրապարակներու վրայ, ամէն օր կը տեսնենք երկսեռ հետաքրքիրներ, որոնք պիտի նախընտրէին յուշտ կախուիլ՝ քան թէ վերահասու չըլլալ ո՛ր և է դէպքի ու չհետեւիլ անոր իրադարձութիւններուն։ Եւ ամէն բան տեսնելէ, մինչեւ բազմութեան ցրուիլը իրենց տեղը գամուած մնալէ յետոյ, այնչափ առատ պաշար կ'ունենան՝ որ կրնան ո՛չ նուազ առատ մեկնութիւններ բարդել։ Այս հետաքրքրութիւնը ո՛չ միայն հետեւանք է բթամտութեան, այլ և յաճախ վայրենամտութեան։ Զգուշացէ՛ք որ ճամբայ գացած ատեն, ձեզի իբր ընկեր չունենաք այնպիսի խումբ մը մարդիկ՝ որոնք կը տենչան խոշոր կենդանի մը կամ հրախաղութիւն մը տեսնել, քանզի եթէ պարտաւորուիք յամրացնել անոնց ընթացքը կամ վայրկեան մը ուշացնել անոնց հաճոյքը, անողորմաբար պիտի ջախջախեն զձեզ։ Հետաքրքրութիւնն անգութ և անտարբերօրէն ամբոխի է նաև իր ճաշակներուն ու տենչանքներուն մէջ։ Երբ դժբաղդ մը կամ դատապարտեալ մը տեսնելու վրայ է խնդիրը, բազմութիւնը կը խռնուի անոր ճամբուն երկու կողմը։ Արդէն հեղձամղձուկ եղած էին երկաթեայ [illegible] միջոցին՝ անոր դատաստանին ու անոր տագնապներուն ներկայ ըլլալու համար. հիմա ալ պէտք է տեսնեն թէ ի՛նչպէս կը դիմէ նա իր մահուան տանջանքին. թէ ի՛նչ դէմք պիտի առնէ, թէ ի՛նչ կերպով պիտի վարուի գլխատաբեմ բարձրանալու ատեն. պէտք է նոյնիսկ,—ձեռքը վրայ չերթար գրելու,— որ ամէն մարդ լաւ տեղ գրաւած ըլլայ անոր գլխատման ականատես ըլլալու համար։ Ո՛չ, սիրելի օրիորդ, երբ հետաքրքրութիւնը ճարակ գտնելու անյագ տենչն ունի, չի կասիր այդպիսի տեսարաններու հանդէպ։ Նոյնիսկ ըսող կայ թէ, մարդիկներու այդ բազմութեան մէջ, կիները փոքրամասնութիւն չեն կազմեր։

Երբ հետաքրքրութիւնը տխմարութենէ անդին չանցնիր, ո՛չ նուազ գրգռիչ է դարձեալ։ Պատահա՞ծ է որ ձեր վրայ սեւեռուած ըլլան երկու խոշոր ու կլոր աչքեր, աչքեր՝ անձոռնի կերպով բացուած, այնպէս որ կարծես թէ ուզէին քննել ձեր սիրտն ու ձեր երիկամունքը.— Եթէ այո՛, անշուշտ դուք ալ ինծի պէս այս յիմարական հայեացքներուն ազդեցութեան տակ զգացած էք նախ՝ նեղութիւն մը, յետոյ գրգռում մը, և վերջապէս ցասման մօտեցող պզտիկ կատաղութիւն մը։ Ատեն մը համբերելէ յետոյ, մարդ անդիմադրելի փափաք մը կը զգայ յարձակում մը ընելու և այդ մեծաբաց լուսամուտներուն ըսելու. ո՛վ տխմար աչքեր, դուք ձանձրանալի ու լիրբ էք. աւելի լաւ կը համարիմ անմիջապէս պրծիլ ձեզմէ՝ ըսելով ձեզ ինչ որ անհամբեր կ'երեւիք գիտնալու։ Ահա՛ խնդիրն ի՛նչ բանի վրայ է։ Ի՞նչ է ձեր ուզածը։ Ի՞նչ բան պահած եմ ձեզմէ։ Ի՞նչ կ'ուզէք իմանալ։ Ի՛նչպիսի յայտնութիւններ կը սպասէք ինծմէ։ Ամէն բան ըսելու պատրաստ եմ՝ ձեզ գոհացում տալու, տաղտուկէ և ձեզմէ ազատուելու, դիտուելու, ուսումնասիրուելու տանջանքէն ազատելու համար։

Շատ անգամ այս կարգի տեւական հետաքրքրութիւններն ապարդիւն կը մնան։ Գործաւորուհիներ, սպասուհիներ և ուղեղազուրկ ուրիշ գլուխներ իրենց գործին կը նուիրեն իրենց ուշադրութեան մէկ փոքր մասը միայն. մնացած բոլոր մասերը կը սահմանեն դուրսը անցած դարձած բաներուն համար։ Հրապարակին վրայ կամ փողոցին մէջ պատահած բաներէն ո՛չ մէկը տեսնուելու արժանի է, բա՛յց պէտք է զանոնք տեսած ըլլալ. պէտք է ուշադիր դիտել և ականջ դնել. ո՛չ մէկ ձայն կրնայ լսուիլ, ո՛չ մէկ ստուեր կրնայ երեւիլ առանց հետաքրքրութիւն շարժելու։ Կ'երեւի թէ այս բանը պզտիկ վայրկեանի մը՝ այնչափ դժուարաքննելի՛ որչափ իրական։ Կուզէ՞ք վճռական փորձ մ'ընել այս մասին։ Առաւօտ մը, իբրեւ առանձին ուղեւորուհի, շրջագայեցէ՛ք գաւառային ա՛յն բազմաթիւ քաղաքներէն մէկուն մէջ՝ ուր հինգ վայրկեանն անգամ մը հազիւ թէ մարդու մը կը հանդիպիք։ Ո՛չ մէկ հոգի պիտի տեսնէք, այլ ձեր տեսողութեան առարկայ պիտի ըլլան մի միայն քաղաքին եկեղեցին, տուները, ապակեպատակները, փողոցներն ու հրապարակները, և սակայն [illegible] ամբողջ բնակչութիւնը տեսած պիտի ըլլայ ձեզ առանց երբեք ձեր գիտնալուն։ Լռութիւնն ու ամայութիւնը կը տիրէին փողոցներուն մէջ, սակայն բազմութիւնը, հծծիւնները վանդակափեղկերուն ետեւն էին։

Աշխատեցէք երեկոյին պահուըտիլ տեղւոյն երեւելիներէն մէկուն հիւրասրահին մէկ անկիւնը, և հոն պիտի տեսնէք թէ ձեր ներկայութիւնը ի՛նչպիսի խորհրդածութիւններու, ձեր շարժումները, ձեր արդուզարդը ո՛րպիսի դիտողութիւններու տեղի պիտի տան։ Եթէ ձեր կիսակօշիկները մաշուած էին, ատ ալ դիտող մէկը պիտի գտնուի։

Ինծի պէս, դուք ալ, սիրելի օրիորդ, չպիտի ըմբռնէք հետաքրքրութեան նողկանքներն ու տխմարութիւնները, եթէ չառաջադրէք չըլլալ ո՛չ ուրիշի գործին մէջ խառնուող կիներէն, ո՛չ ալ վերջապէս ա՛յն կիներէն որոնք իրենց աչքն ու իմացականութիւնը կը գործածեն միայն դիտելու, դիտուած ըլլալու հաճոյքին համար, և միայն տեսնելու առանց իրենք տեսնուելու։

(Շարունակելի)